Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНУУДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

... 1921 оной ... 21-hээ гарана | № 34 (15657) | 1981 оной февралиин 10, вторник | Сэн 2 мүнгэн.

КПСС-эй XXVI съездые угтуулан

БАЙГАЛАЙ ТОННЕЛИИН МАЛТАЛГА ДҮҮРЭБЭ

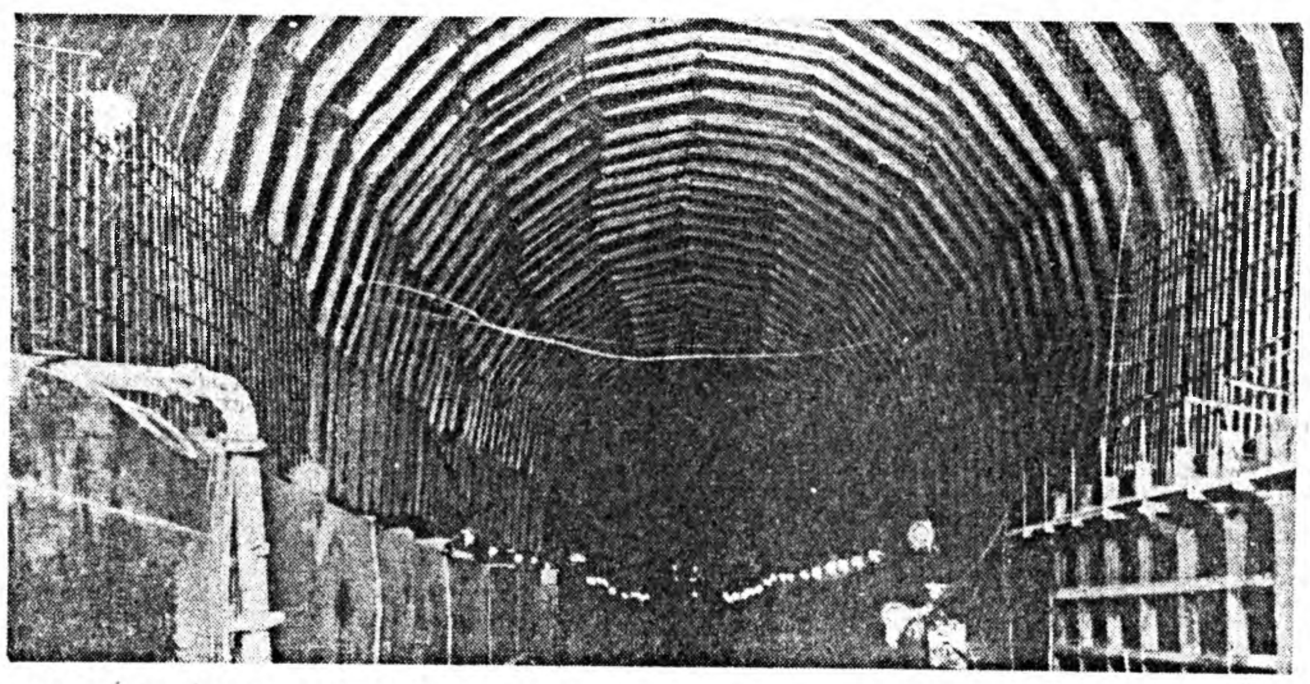
Байгал-Амарай түмэр зам дээрэхи тоннельнүүдэй эгээл түрүүшынхинь — Байгалай тоннелиин малталга дүүргэгдэбэ. Байгша оной февралиин 6-да Ю. Д. Бордаченко В. Р. Толстоухов хоёрой хүтэлбэрилдэг бригаданууд Дабаанай доро газарай гүнзэгыдэ hүүлшын тэhэрэлгэ хэжэ хоёр талаhаа уулзаа. Тиигэжэ тоннель малтагшад энэ хүдэлмэриеэ урид хараалагдаhан болзорhоо жэлээр уридлан дүүргэбэ гээшэ.

Дүрбэн жэл соо үргэлжэлhэн энэ баатар габьяата хүдэлмэрине В. Р. Толстоухов. Ю. Д. Бордаченко, В. Ф. Смирнов, Л. И. Базалий, Н. А. Еременко гэгшэдэй ударидадаг бригаданууд бэе бэеэ халан ябажа, үдэр hүнигүй ажаллан бүтээгээ.

Жэшээнь, 19-дэхи тоннельнэ отрядай коммунист Юрий Данилович Бордаченкын бригада тоннель малталгынгаа хүдэлмэрине түргэдхэжэ, hара соо 120 метр шулуун байса нүхэлэн гаталха уялга абаа hэн. Энэ уялгаяа проходчигууд нэрэтэй солотойгоор дүүргэжэ, 138 метр малталга хэhэн байна. Иимэ дүн хадаа орон доторнай эгээл ехэ болоно бшуу.

Мүн Валентин Романович Толстоуховайшье бригада эрхим үрэ дүнгүүдые туйладаг юм. Тэрэнэйнь гэршэ болон hаяхан В. Р. Толстоуховта Социалис Ажалай Геройн үндэр нэрэ зэргэ олгогдобо.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Проходчигуудай бригадир, Социалис Ажалай Герой В. Р. Толстоухов. 2. Байгалай тоннель.
С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ХАБА ШАДАЛАА ХАРУУЛАН

Эдэ үдэрнүүдтэ Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой суута хонишон, Ленинэй орденоор хоёр дахин шагнагдаhан Гатап Сыбыкович Шойбоновой ажалдаг отарада ехэ хүлгөөтэй. Юуб гэхэдэ, эндэ эхэ хонидынь хурьгалжа эхилээ. Мүнөө ахалагша хонишонтой суут өөрынь хүбүүн Геннадий Совет Армиин алба хэжэ ерэhэн Олег Мухуев хоёр ажаллана. Һүүлэй мэдээгээр 100 гаран хонин хурьгалаанхай. Үдэр бүхэндэ хурьгадынь олошорно. Байрань дулаан, үбhэ тэжээл хүсэд хүрэхөөр бэлдэгдэнхэй.

Тоорын дунда hургуулиин hурагшад неделидэ нэгэ лаа отарадань ерэжэ, ехэ туhаламжа үзүүлнэ.

Ажахын дүршэлтэй хонишон Гатап Шойбонов партиингаа XXVI съездын хүндэлэлдэ дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ оролсожо. хонин бүриhөө хурьга абажа түлжүүлхэ, хонинойнгоо ноохо 3,5—4,0 килограммда хүргэжэ, үбэлжэлгээ hайнаар үнгэргэхэ гэhэн социалис уялга абанхай, бүхы хаба шадалаараа ажаллана.

М. ШАГЖИЕВ.
Түнхэнэй район.

НЭМЭЛТЭ ТЭЖЭЭЛ БЭЛДЭГДЭНЭ

Адууhа малай үбэлжэлгые эмхитэй hайнаар үнгэргэхэ зорилгоор Бурладай хүдөө ажахын институдай «Байгал» учхозой хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд шэнэ жэлэй түрүүшын үдэрhөө нэмэлтэ тэжээл бэлдэхэ хүдэлмэри эршэтэйгээр ябуулжа байнхай. Тус ажахын механизаторнуудай бэлэдхэhэн шэлүүhэн тэрэ дары тракторай дэргэдэ ашагдажа, Гүрэльбын тоог дээрэ буулгагдана. Эндэ нарhанай шэлүүhэн тусхай агрегадаар гурил болгогдожо, hү hаалиин комплексдо, hүбай малай гүүртэнүүдтэ, хурьгалха хонидой отарануудта абаашагдана. Энэ агрегадта Людмила Павловна Астраханцева габшагайгаар ажаллана.

Манай корр.

ТҮРҮҮ hААЛИШАНАЙ ЭРМЭЛЗЭЛ

Улаан-Аха колхозой эрхим hаалишадай нэгэн Я. М. Ошорова Обоото нютагтаа хайнаг үүлтэрэй мал харууhалдаг. Мүнөө тэрэ 17 үнеэ харууhалжа, сүүдхэдэ 30—40 литр үдхэн шара hү hаана.

Тус ажахын түрүү hаалишан партиин XXVI съездын хүндэлэлэй ажалай вахтада жагсалсажа, түсэб, уялгануудаа дүүргэхын түлөө оролдоно. Тэрэ арбадахи табан жэлэйнгээ түсэбтэ даабарие үлүүлэн дүүргэhэн юм.

С. СЫРЕНОВ.
Ахын район.

ЭМХИТЭЙГЭЭР, ШАНАРТАЙГААР

Хабарай тарилгада саг болзортонь бэлдэжэ, hайн шанартайгаар үнгэргэхэ гээ haa, хамагай түрүүндэ тарилгын техникые hайнаар заhабарилха шухала гэжэ таряашан, механизатор бүхэн мэдэдэг. Энэ харюусалгатай хаhада хэр бэлдэжэ байhан тухай мэдэхэ зорилготой hуралсалай «Байгал» ажахын МТМ тээшэ алхалбаб. МТМ-гэй хашаала дүтэлхэ бүримни трактор, машинын хүнхинөөн бури эли болоно.

Проходной соо хүн зон олон. Эндэ ээлжээтэ зүблөөн боложо, бүхы инженернүүд, механигууд, тракторно-бригадын бригадирнууд, складые даагшанар суглараhан байба. Юуб гэхэдэ, тэдэнэр хабарай тарилгын хүдэлмэридэ хабаадаха машина, техникэ заhабарилгын ябаса тухай асуудал зүбшэн хэлсэжэ байгаа бшуу.

Эндэ тус ажахын ахамад инженер Красниковтай уулзажа, заhабарилгын хэр зэргэ ябажа байhанаар hонирхоходомнай, тэрэ манда ингэжэ харюусаа hэн:

—Манай механизаторнууд бүхы 62 тракторай 48-ень бэлэн болгонхой. Тэрэнэймнай 10-ниинь гэнжэтэ трактор юм,—гэжэ Валерий Владимирович тобшохоноор мэдүүлбэ.—Бидэ үшөө нёдондо намар байхада хэжэнгын хидэй үүсхэлые зүбшэн хэлсэбди. Механизаторнуудынай тэрэнине hайшаан дэмжээд, социалис уялгануудые баталан абаа hэн. Жэшээлхэдэ, бүхы тракторнуудаа мартын 1 болотор, бэшэ техникэ, машинануудаа бури урид, партиин болохосо байгаа XXVI съездын нээгдэхэ үдэр болотор заhабарилжа, сум дүүргэхэ ёhотойбди.

Тус ажахын техникэ заhабарилдаг мастерской нилээд хуушаранги. Гэбэшье шалыень доошонь малтажа, тракторнуудые оруулха аргатай, багтаамжатай болгоhон байна. Тэрээн соонь заhабарилга хэхэдэ хэрэгтэй болохо бүхы оньhон түхеэрэлгэнүүд бии. Мүнөө тэндэнь хэдэн трактор заhабарилагдажа байна. Тэдэнэй хажууда ээдынь өөдөөшье хараха сүлөөгүй ажаллажа харагдаба.

Хүхэ үнгэтэй «ДТ-75» тракторай дэргэдэ ошоходомнай, дунда зэргын бэетэй, наhажаал тракторист «булад хүлэгэйнгөө» шүрэб шүнхэнүүдыень ехэл шадамар түргэнөөр мушхана. Тэрээнhээ холо бэшэхэнэ хоёр залуу хүбүүд баhал сүлөөгүй хүдэлнэ.

—Зай, Александр, коробкоёо дүүргэхэ болоо гүш?—гэжэ ахамад инженер тэрэ хүндэ ханлаба.

— Болоол даа. Үсэгэлдэр дүүргэхэ аад. энээнээ суглуулжа оройтошооб.— гэжэ наhажаалынь харюусаба.

Александр Александрович Поталицын энэ ажахыда 28 жэлдэ хүдэлмэрилжэ, үнинэй трактористнуудай нэгэн болонхой. Мүнөө жэл тэрэ пенсидэ гарахань. Дүршэл шадабаряа залуу хүбүүдтэ үгэлсэхэ гэжэ оролдодог, механизаторай орёо мэргэжэл шудалхадань ходо туhаллаг байна. Мүнөө энэ үбэл заhабарилгын эхилhэнhээ хойшо залуу механизаторнууд Ярослав Шадрин, Василий Цыдыпов гэгшэдые хажуудаа абаад, тракторнуудые заhабарилна. Юрэдөө, Александр Поталицынай заhабарилhан трактор бүхэн халуун ажалай үедэ эбдэржэ hаатаагүй, ажалайнь бүтээсэ ходо ехэ байдаг гэжэ ахамад инженер хөөрөөгөө саашань үргэлжэлүүлбэ.

Улаань трактор заhабарилжа байhан механизаторнууд Александр Ангажанов, Петр Бурлуковский гэгшэдтэй уулзабабди. Тэдэнэр «Беларусь» тракторнуулаа задалжархёод. элэhэн, эбдэрхэй детальнуудыень шэнээр hэлгэжэ, хуушануудыень тоншылжо. гагнажа байгаад, таарулан табижа байhан тухайгаа хөөрэнэд.

—Запчастьнуудай дутаадаагүй haaнь, трактор, машинануудаа бултыень шахуу заhабарилха байгаабди, —гэжэ техникэ заhабарилдаг бригадын бригадир Виктор Петрович Ступаков хөөрэлдөөндэ оролсоно.

Мотоор заhабарилдаг цех соонь Валентин Еронин ажалладаг байба. Тэрэ мүнөө мөөртэй тракторай двигатель хабсаргажа, маанадтай хөөрэлдэхэшье забгүй байба. Валентин бүхы орёо детальнуудые гансаараа бүтээдэг, одоол уран гартай, ажалша бэрхэ хүн байшоо.

Гансашье энэ хүбүүд бэрхэ бэшэ, шадамар зон эндэ олон aаб даа. Мүнөө дүршэлтэй 30 механизаторынь республикаhаа гадуур hолоомо бэлэдхэлгэдэ хабаадана бшуу. Хэрбээ эдэ механизаторнуудай эндэ заhабарилгада хабаадалсаа haaнь, ехэ юумэн хэгдэхэшье, бүтэхэшье байгаа.

Хүдөө ажахын бэшэ машина, техникэ баhал заhабарилдажа байна. Эндэ 2 звено байгуулагданхай. Тэрэнэй нэгыень үнинэй механизатор Валерий Дрючин эрхилдэг. Мүнөө заhабарилагдаха ёhотой 16 плуг бултадаа бэлэн болонхой. 19 сеялкын 16-ниинь, 22 культиваторай 14-ниинь, 6 бульдүүр станциин 4-ниинь. заhабарилагдажа, тусхай талмайда абаашагдажа, жэрылгэн табигдана.

Хабарай тарилгада хабаадуулха техникэ заhабарилгада ажахын түмэршэ дархан Семён Лазаревич Соколовой үүргэ ехэ. Тэрэ гурбан hара болоод пенсидэ гарахадаа байгаашье hаа, Михаил Андреевич Соколовтой хамта детальнуудые бүтээхынгээ хажуугаар, малшадай моридые тахалжа, тэргэнүүдые заhабарилжа, ехэхэн туhа хүргэнэ.

Ажахын хүтэлбэрилэгшэд заhабарилга дээрэ ажаллажа байhан механизаторнуудайнгаа hаадгүйгөөр хүдэлхын тула нилээд анхаралаа хандуулна. МТМ-гэй дэргэдэ тэдэнэрэй эдеэлхэ столово бии.

Техникэ заhабарилга дээрэ механизаторнуудай хоорондо социалис мүрысөөн hайнаар эмхидхэгдэнхэй. Социалис уялгануудай, ажалай графигай дүүргэлтэ саг үргэлжэ шалгагдажа, дүнгүүдынь ханын самбарта бэшэгдэнэ.

Мүн ажахыда энэ хүдэлмэриин хажуугаар механизаторнуудай мэргэжэл олохо hуралсал эхилэнхэй.

—Энэ hуралсалда 10 хүн хабаадана. Апрелиин 15 болотор суббото бүхэндэ хэшээлнүүд үнгэргэгдэжэ байха юм. Тэндэ манай мэргэжэлтэд лекцинүүдые уншадаг, диафильмнүүдые харуулдаг, —гэжэ ахамад инженер хөөрөөгөө дүүргээ hэн.

Ингэжэ «Байгал» учхозой механизаторнууд хабарай тарилгын хүдэлмэрине агротехническэ эрхим болзорто, hайн шанартайгаар үнгэргэхөөр бэлдэжэ байна. Энэнь баян ургаса абаха хэрэгтэ түрүүшын алхам болоно бшуу.

Д. ДОНДОКОВ,
манай тусхай корр.

ХАБАРАЙ ТАРИЛГАДА БЭЛЭДХЭЛЫЕ ШАЛГАНАБДИ

ЗАhАБАРИЛГА УНЖАГАЙРНА

Манай ажахын олонхи механизаторнуудай Алтайн хизаарта hолюомо бэлэдхэжэ байhан дээрэhээ техникэ заhабарилга урда жэлнүүдэйхиhээ хожомшог захалаа hэн. Үнгэрhэн жэлэй декабрь hараhаа тракторнуудаа МТМ-лээ оруулжа, энэ хүдэлмэреэ ябуулжа эхилээ hэмди.

Энэ үедэл элдэб түхэлэй 51 тракторай 16-ниинь, тэрэ тооло гэнжэтэ 10 трактор бэлэн болгогдоо. Мүнөө Ёнхорой отделениин 11 трактор заhагдажа байна. Мүн нэгэдэхи отделениин механизаторнууд техникээ заhабарилжа дүүргэхэ дүтэлөө. Элэ үдэрнүүдтэ Сагаан-Усанай отделениинхид тракторнуудаа заhабарилжаар бэтэлэнэ.

Байгша ондо манай совхозой механизатор бүхэн таажа байhан техникээ өөhэлөө заhабарилна. Тэдэнэрэй хажууда ажалдань тракторно-бригадын бригадир, слесарь-заhабарилагша хоёр хамhалсадаг. Ингэжэ ажаллахада хүдэлмэринь удааншье haa, техникэнь тон hайнаар, ээн ёhoop заhагдана бшуу. Тэдэнэр тракторнуудаа өөhэлөө бэенхэлжэ. бүхы үзел, детальнуудыень шэнээр заhадаг, мууень hэльбэдэг байна. Зүгөөр бригадирнууд ажалда хамhалсахаhаа гадуур, мүнөө гү, али үглөө хэрэгтэй болохо детальнуудаа складhaa абадаг, үты haaнь, инженертэ захидаг заншалтай болонхой.

Энэ харюусалгатай хаhада ажахын механизаторнуудта МТМ-гэй токарь В. Д. Ганжуров, тракторай түлишын аппаратура заhабарилагша С. Ш. Шарафулин, газо-электро-гагнууршан А. Б. Максимов болон бусад ехэхэн туhа үзүүлнэ.

Мүнөө заhабарилгада олохон запасной частьнууд дуталдана, илангаяа гэнжэтэй тракторнуудай заhабарилгада бэрхэтэй байдал тохёоллонги. Жэшээнь, тэдээндэ ходовой частиин подшипнигууд, блогойнь прокладканууд электро-түхеэрэлгэнүүд гэхэ мэтэ детальнууд дуталдана. Тиимэhээ манай ажахын инженернүүд, механигууд хүршэ ажахынуудаар, завод болон бэшэ предприятинуудаар ябажа, эдэ дутуу юумэнүүдээ бэдэрдэг. Харин районой Госкомсельхозтехникэ нэгэдэлэй складта хэрэгтэй запчастьнууд байдаггүй. Тиимэhээ хуушан гү. али эбдэрhэн үзел, детальнуудаа заhабарилха баатай болонобди.

МТМ-гэй котельнэнь шулуун нүүрhээр түлигдэдэг. Харин мүнөө тэрэмнайшье таhалданхай. Эндэhээ заhабарилгын мастерской соо ажаллаха аргагүй ехэл хүйтэн болоод байна. Тэрээнhээ заhабарилгамнай нилээд haатуулагдана.

Үшөө манда К-700 түхэлэй тракторай үбэлдөө байха амяарлагдаhан бокс үгы юм. Эндэ зайн галнай хододоо унтаршадаг. Тиимэhээ үдэшэ, үглөөнь МТМ соо нюдэ анима харанхы байхаhаа гадна бүхэли үдэртөө станогууднайшье хүдэлхэеэ болишоно. Иимэ байдалhаа тракторай заhабарилга баhал хойшолуулагдана бшуу. Мүнөө совхозой дирекци бүхы эдэ дутагдалнуудые усадхажа байна.

Тракторнуудые заhабарилгада ажахын дүршэлтэй механизаторнууд В. Д. Хайдуков, В. А. Хороших, Е. И. Ринчинов болон бусад үнэн сэхээр хандажа, үдэрэйнгөө даабарие холо үлүүлнэ. Заhабарилагдаhан техникын шанарыень нэгэдэхи тракторна бригадын бригадир В. Ф. Лалетин шалгадаг. Тэрэ нютагайнгаа зондо хүндэтэй болонхой, хүдэлмэреэ hайнаар ударидажа шададаг, техникээ өөрынгөө табан хурган шэнги мэдэдэг болоhон хүн.

Бидэ социалис уялга абахадаа, ажахынгаа бүхы тракторнуудые партиингаа XXVI съездын нээгдэхэ үдэр болотор заhабарилжа дүүргэхээр хараалаа hэмди. Энэ уялгаяа заатагүй бэелүүлхэбди. Мүнөө Сагаан-Усанай отделениин гэнжэтэ 6, колесно 5 трактор заhабарилагдахаяа байна.

Ф. ЗАКИРОВ,
Зэдын районой «Заречный» совхозой МТМ-е даагша.

ШЭНЭ ТАСС hОНИН

ШАГНАЛНУУД БАРЮУЛАГДАБА

Элитэ ехэ шэнжэлгэнүүдэй, зохёолнуудай авторнуудэрдэмтэдтэ, инженернүүдтэ СССР-эй 1980 оной Гүрэнэй шангай лауреадуудай дипломууд, хүндэтэ тэмдэгүүд февралиин 6-да барюулагдаба. СССР-эй Наукануудай академиин президент академик А. П. Александров баяр ёhолол дээрэ үгэ хэлэхэдээ, шагнагдаhан хүнүүдые үнэн зүрхэнhөө амаршалаа. Совет эрдэм, техникын хүгжэлтын үндэр хэмжээн тухай шэнэ лауреадуудай зохёолнууд элирхэйлэн гэршэлнэ гэжэ тэрэ тэмдэглээ.

Энэ үдэр ВЦСПС-эй түрүүлэгшэ А. И. Шибаев ажалдаа элитэ ехэ амжалтануудые туйлаhан бүхэсоюзна социалис мүрысөөнэй түрүүшүүлдэ СССР-эй 1980 оной Гүрэнэй шангай лауреадуудай дипломуудые, хүндэтэ тэмдэгүүдые барюулба.

Шагналнуудые абахадаа, лауреадууд ажал хэрэгыень үндэрөөр сэгнэhэнэй түлөө КПСС-эй ЦК-да, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ, нүхэр Л. И. Брежневтэ гүнзэгы сэдьхэлhээ баяр баясхалан хүргөөд, социалис Эхэ оронойнгоо аша туhада саашадаашье хүсэ шадалаа, эрдэм мэдэсээ элсүүлхэбди гэжэ найдуулаа.

(ТАСС).

ОЛОН МИЛЛИОН ХҮНҮҮДЭЙ ГАБШАГАЙ ВАХТА

Мүнөө совет хүнүүд ехэ дэбжэлтэтэйгээр хүдэлнэ. Ороной коммунистнуудай хуралдаанай хүндэлэлдэ абаhан социалис уялгануудаа болзорhоонь урид дүүргэhэн тухайдаа олохон коллективүүд элидхэнэ. ТАСС-ай корреспондентнүүд ингэжэ элидхэнэ:

Ленинградай А. А. Ждановай нэрэмжэтэ заводой корабельнүүд стапел дээрэ хүдэлдэг хүнүүдэй тооё олошоруулангүй, океан далай соогуур тамардаг шэнэ ролкерой барилгые hараар урид дүүргэбэ. Советскэ Союзай Герой Вера Хоружын хүндэлэлдэ нэрлэгдэhэн энэ судна уhа руу табигдаба. КПСС-эй XXVI съездын хүндэлэлдэ коллективэй абаhан социалис уялгые дүүргэхэ талаар бата үндэhэ hуури табигдаа.

Хүдэлмэри дүүргэхын тула бригадна подрядуудые баталhан гурбан комплексно коллектив судныи корпусые бариhан байгаа. Мүнөө үйлэдбэри дээрэ хүдэлдэг бүхы хүнүүдэй арбанай юhэн хубинь верфь дээрэ бригаданууд болгогдожо нэгэдүүлэгдээ. Хүдэлдэг хүнүүдэй тооё олошоруулангүй, арбан нэгэдэхи табан жэлдэ үйлэдбэриин бүхы ургалта хангахые коллектив уялгалба.

В. Ряпловой хүтэлбэрилдэг оньhожоруулагдамал бригадын коллектив **Хальмагай мелиораторнуудай** социалис мүрысөөндэ түрүү hуури эзэлжэ ябана. Тус бригада Целиннэ, Приозерно районуудай ажахынууд тээшэ канал малтана. Мелиораторнуудай халаан соогоо хоёр даабари дүүргэхэ гээшэ юрын нормо болонхой. Эдэнэр хүдэлмэреэ вахтын аргаар бэелүүлнэ. Приозерно канал хадаа хара хүрhэтэ газарай уhалууриин түхеэрэлгын хоёрдохи ээлжээн болоно. Тэрэ хэдэн районуудтахи олон арбаад мянган гектарай губирхуу газарые уhалжа байнхай. Хабар болотор мелиораторнууд үргэн ехэ талмайе уhалха арга олтохо юм КПСС-эй XXVI съездын нээгдэтэр кварталайнгаа даабарие дүүргэхээр шиидхэгдэ.

Харьковай мотоор бүтээлгын «Хадуур ба Балта» гэжэ заводой коллектив съездын урда тээ абаhан уялгануудайнгаа гол зүйлнүүдэй нэгые бэелүүлбэ. Түрүүшын шэнэ дизельнүүд «Ростсельмашта» болзорhоо урид эльгээгдээ. Элэнь нарижуулан hайжаруулагдаhан «Нива» түхэлэй комбайнуудай ажалай бүтээсые дээшэлүүлгэлэ туhалха байна. Хэмжээгээрээ ехэ болгогдоогүйшье haa, двигательнүүд урдынхиhaa гурба дахин хүсэтэй. Эдэ двигательнүүд бата найдамтай, арьбалалта ехэтэй юм. Хүдэлмэришэд болон мэргэжэлтэдэй зохёохы харилсаанай бригаданууд, ажалай графигые наринаар хинан шалгадаг постнууд оньhон техникые hайжаруулха арга олгоhон байгаа.

Ургаса хуряалгын эхилтэр харьковайхид иимэ 1 мянган двигатель Ростовой комбайн бүтээгшэдтэ эльгээхэ юм.

Ашагта малтамал шанаржуулгын промышленностиин оньhон техникые шэнэдхэлгэдэ Казахстанай эрдэмтэд ехэ хубитаяа оруулна. **Казахай ССР-эй Наукануудай академиин ашагта малтамал шанаржуулгын хэрэгые эрхилдэг институдай** коллектив үрэмдэлгын арьбалалта ехэтэй электро-суранзата машина бүтээбэ. Съездын урда тээхи уялгануудаар тэрэниие бүтээхээр хараалагдана. Тус машина урдынхиhaa найма дахин бага элшэ гаргашалдагшье haa, эдэнэрhээ нилээд бүтээсэ ехэтэй юм. Шэнэ агрегат газар дороhоо руда малтажа абадаг автомат түхеэрэлгэтэй комплексын бүридэлдэ оруулагдажа, горнягуудай хүдэлмэриие нилээд хүнгэдхэхэ байна. Республикын эрдэмтэдэй тоолоhоной ёhoop, хойшодоо шахтануудта хүдэлдэг машинануудай гол «түлишэ» хадаа электрын элшэ хүсэн болохо ёhотой.

«Таджикстальмаш» заводой слесарь А. Абдуллин предприятиингаа коммунистнуудай урда тоособо. Съездын урда тээхи габшагай ажалай вахтын үедэ тэрэ нүхэдтэеэ хамта түхеэрэлгэнүүдые бүтээхэ шэнэ технологи зохёоhон байгаа. Тэрэнэй ашаар буд нэхэлгын автомадуудые хабсаргалгын участогуудай нэгэндэ гар ажал зайсуулагдаа.

Предприятиин түрүү уралан нарижуулагша зохёохы ажалтай брагидые толгойлхо гэhэн партийна даалгабари абаба. Ахамад конструктор ба ахамад технологой таhагуудта хүдэлдэг коммунистнууд хүдэлмэришэд - новаторнуудые инженернэ ухаан бодолоор дэмжэhэн байгаа. Хамтын хүсэлэл оролдолгоор амжалта туйлагдаба.

Съездын урда тээхи социалис мүрысөөнэй үедэ заводой олохон коммунистнууд үйлэдбэриие оньhон техникээр hэльбэн шэнэдхэхэ партийна даалгабаринуудые абаhан байна.

(ТАСС).

Журналистнуудай конкурс

«СССР—Чехословаки: хани барисаан ба харилсаа холбоон» — гэhэн уряа доро совет журналистнуудай конкурс үнгэргэгдэжэ байна. Энэ зохёохы мүрысөөн Чехословакиие сүлөөлhөөр 35 жэлэй ойдо, КПЧ-гэй байгуулагдаhаар 60 жэлэй ойдо зорюулагдана. Совет-чехословак хани барисаанай бүлгэм, СССР-эй Журналистнуудай холбоон. Чехословак-совет худалдаа наймаанай палата, нэрэ хүндэтэй бусад эмхинүүд тэрэниие эмхидхэгшэдэй тоодо ороно.

...Конкурсдо эльгээгдэhэн дабхагар журналнууд, альманахууд, газетэhээ хайшалагдажа абтаhан материалнууд, телеграфай лентэнүүд Совет-чехословак хани барисаанай бүлгэмэй секретарь Л. Медведевагай стол дээрэ хэбтэнэ. Материалнуудай олонхинь совет сүлөөлэгшэ сэрэгшэдэй Чехословакиин газар дээрэ ерэhэн 35 жэлэй үедэ бидэниие абаашана гэжэ тэрэ хэлээ. Үнгэрhэн үе саг тухай дурсалгануудаараа хизаарлангүй, авторнууд үе сагай хоорондохи холбооё харуулна, баатарнууд тухай дурасхаалые манай арадуудай нангинаар, гамтайгаар сахижа ябадаг тухай хөөрэнэ.

Дайнай үдэрнүүд тухай, дайшалхы харилсаа холбоон тухай домоглол дурсалганууд хадаа гансал конкурсын темэ бэшэ юм. Совет-чехословак харилсаа холбооё бүхы хэмжээгээрнь харуулха гээшэ тэрэнэй гол зорилго болоно. КПСС-эй болон КПЧ-гэй харилсан ажаллалга, хүдэлмэришэдэй бата нэгэдэл, профсоюзай ба залуушуулай эмхинүүдэй харилсаан — эдэ бүхы талаар хоёр оронoй болон арадай холбоон хүгжөөгдэжэ, элдэб янзын, баян дэлгэр боложо байна.

Конкурс 1981 оной май болотор үргэлжэлхэ. Илажа гарагшад шангуудые. дипломуудые абаха юм. Харин түрүүшын дүрбэн лауреат аха дүү Чехословаки ошохо путевконуудаар шагнагдаха.

(ТАСС).

Москва.

ПАРТИИН ХАРАА ТҮСӨБ— БҮГЭДЭ АРАДАЙ ХЭРЭГ

КПСС-эй ЦК-гай проект зүбшэн хэлсэнэбди

ГОЛ АСУУДАЛ—ҺУРАЛСАЛ

Түрэл партиимнай XXVI съездын хүдэлмэрэй эхилтэр үсөөхэн хоног үлөөд байна. КПСС-эй ЦК-гай «1981—1985 оноудта, мүн 1990 он хүрэтэрхи үедэ СССР-эй Экономическа ба социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүд» тухай проектые баяр баясхаланга оршон байдалда бүхы совет арад зүбшэн хэлсэжэ байна. Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ Буряадай гүрэнэй багшанарай институдай коллектив энэ документые мүн лэ зүбшэн хэлсэбэ.

Нэн түрүүн философи ба научна коммунизмын, политэкономиин болон КПСС-эй түүхын кафедрануудай багшанар энэ түхэлтэ документ тухай политчас үнгэргэжэ, бүхы студентнэртэ, институдай хүдэлмэрилэгшэдтэ хөөрэһэн байна. Энээнэй һүүлээр студентнэрэй 137 бүлэгүүдтэ комсомолой суглаануудай, бүхы партиина эхин эмхинүүдтэ нээмэл суглаанууд дээрэ «Гол шэглэлнүүдые» зүбшэн хэлсэгдэжэ, олон тоото һанамжанууд дурадхагдаа һэн. Удаань комсомолой, профсоюзай эдэбхитэдэй суглаан дээрэ энэ проектые зүбшэн хэлсэжэ, хайшан гэжэ студент бүхэнние ажабайдалда эдэбхи түрэсөөр хандадаг болгохоб гэһэн асуудалда илангаа ехэ анхарал хандуулагдаһан байна. Гадна багша бүхэн лекциишье, семинаршье үнгэргэхэдөө, «Гол шэглэлнүүдэй» материал үргэнөөр хэрэглэбэл, тэрэниие теоретическэ ба методологическа семинарнуудайнгаа хэшээлнүүдые зоруулһан юм.

«Гол шэглэлнүүдые» зүбшэн хэлсэлгые институдай партиина хамтын суглаан түгэсхэбэ. Бүхы дээрээ 3300 гаран суглаануудта хүн хабаадалсажа, 297-ниинь үгэ хэлэһэн, партиин түүхэтэ документые халуунаар дэмжэһэн байна.

Үгэ хэлэгшэ нүхэдые шагнажа һуухада, тэдэнэрэй энэ проектые ямар ехэ анхаралтайгаар, нариншар уншаһыень ойлгоохор һэн. Эдэ суглаануудай дээрэ дурадхагдаһан һанамжануудые гурбан томо бүлэг болгожо хубаахаар: 1. Проектдо оруулха нэмэлтэнүүд. 2. Республикын, городой ба районой хүтэлбэрилхы зургаануудта хабаатай мэдүүлгэнүүд. 3. Институдай партийна, профсоюзай эмхинүүдтэ, ректорат, деканадуудта хабаатай мэдүүлгэнүүд.

…лэмжэнүүд улам бүри дүүрэн хангагдаха...» Эндэ коллективэй хэрэгжэмжэнүүд тэмдэглэгдэнгүй үлөө, харин мүнөө үедэ манай хүгжэлтэдэ коллективэй ямар ехэ үүргэ дүүргэдэгые билдэмэдэдэн, энэ ушар хэнэ Конституци соо онсо тэмдэглэгдэнхэй. Институдай мэдүүлгэнэй һүүлшын хэһэгтэ «хубиин» гэһэн үгын һүүлдэ «коллективна» гэһэн үгэ нэмээд, саашань хуушан хэбээрээ үлдөөхэ тушаа дурадхагдаба.

Хэлэ, бэшэгэй эрдэмэй доктор, профессор М. П. Хамаганов проектын XII раздел соо: «Кадрнуудай эдэбхи үүсхэл болон социалис ёһоной онол шадабарие, урмашалан юумэ хараха, урданда табигдаһан зорилгонуудые шиидхэлгэдэ» ажалладаг коллективүүдые элсүүлхэ хэрэгтэй али болохоор хүгжөөхэ»,—гэһэн үгэнүүдэй һүүлээр: **«аппарадай штатна хүдэлмэрилэгшэдые имагтал өөрынь ажалда хэрэглэхэ»**, —гэһэн нэмэлтэ дурадхаба. Тэрэнэй хоёрдохи мэдүүлгэнь: «Ажалша коллектив болон хүдэлмэришэн бүхэнэй түйлаһан тодорхой үрэ дүнгүүдые хараадаа абажа, материальна талаарнь урмашуулгын гуримые нарижуулан һайжаруулжа, үргэлжэлүүлхэ»,—гэһэн мэдүүлэлэй һүүлээр: **«Хүдэлмэриин саг соо ажал дээрэ архидалгатай эрид шуура тэмсэхэ»**, гэһэн үгэнүүдые нэмэхые дурадхаба.

Физикын кафедрын доцент И. В. Дуринов **багшанарай салин нэмэхэ, багшанарта пенси олгоходо, тэдэнэрэй мэргэжэл, ажал хүдэлмэридэе хандалгыень бүхы талаһаань хараха ёһотой** гэжэ онсолбо. Юуб гэхэдэ, олонхи ушарта пенсидэ гарахаа байһан багшанартай һургуулиин захиргаан неделидэ 26—30 час болотор хэшээлнүүдые үгэжэ, үндэр пенсидэ гаргадаг заншалтай.

Пенсионер Н. А. Миронов **республика доторнай найманай хүдэлмэри ехэ дутагдалтайгаар ябуулагдана, энээниие һайжаруулхын тула эрид шанга хэмжээнүүдые абаха хэрэгтэй** гэжэ дурадхаба.

Түүхын эрдэмэй доктор, профессор Н. П. Егунов үгэ хэлэхэдээ, **Улаан-Үдэ хотодомнай транспорт ехэ муугаар худэлнэ, хэлхэ холбоонойшье ажал һайжаруулагдахаар болоо** гэжэ тэмдэглэбэ.

Түүхын эрдэмэй доктор, профессор Е. Е. Тармаханов үгэ хэлэхэдээ, **республика дотор мэргэжэлтэдые бэлдэхэ хэрэгтэ онсо анхаралаа хандуулһан байна. Нэн түрүүн хэлэ, бэшэгэй ба түүхын факультет хоёр болгожо, бэеэ даанхай хэлэ, бэшэгэй факультедтэй хамта мүн лэ баһа бэеэ даанхай түүхын факультет нээхэ шухала** гэжэ тэмдэглэбэ. **Хоёрдохёор, манай институдай дэргэдэ аспирантура нээхэ саг тулажа ерээ. Хэды олон дээдын мэргэжэлтэдтэй аад, мүнөөшье болотор аспирантурагүй байһамнай халагламааршье, гайхамааршье. Гурбадахяар, Буряад орондомнай университет нээхэ саг ерээ.** Партиин ЦК-гай, Министрнүүдэй Соведэй тогтоолоор хараалагдаһан Алас-Дурна хизаарай үйлэдбэриин хүсые хүгжөөлгэһөө уламжалан арадай ажахын кадрнуудые бэлдэхэ асуудал тон шангаар бидэнэй урда табигдажа байна. Энэ асуудал шиидхэлгэдэ шэнээр нээгдэһэн университет өөрынгөө ехэ хубитые оруулха байгаа.

Буряадай багшанарай институт нээгдэһээр 50 жэлэйнгээ ойн баярта дүтэлжэ ябана. Тиимэһээ сүүлээнүүд дээрэ өөрынгөө һуралсал, ажал хүдэлмэри тухай үгэ хэлэхэдээ, партиин XXVI съездэ эрхим һуралсалаар, ажалаар угтаал, мүрысөөнэйнгөө эршэ һуларуулангүй түрэл институдайнгаа һайндэрые угтаха шухала гэжэ тэмдэглэбэ.

Арбадахи табан жэлэй турша манай институт дотор яһала ехэ хүдэлмэри хэгдэбэ. Нэн түрүүн, нэгэдэхи шатын институт гэжэ нэрэтэй болоо. Ажалладаг багшанарай 40 процентнь эрдэмэй кандидат гү, али доктор гэһэн нэрэ зэргэтэй болонхой. Олон залуу багшанар аспирантура, стажировкодо эльгээгдэжэ, мэргэжэлээ дээшэлүүлнэ. Эдэ жэлнүүдтэ барилгашад институдай гол байшан барижа тушаагаа, спортын зал соо хэшээлнүүд үнгэргэгдэнэ. Мүнөө гол байшанган «В» корпус барилгдажа, дүүрэхэ дүтэлжэ байна. Мүнөө зунлаа актова зал барилгдажа, Октябриин 64-дэхи ойн баярые тэрээн соогоо угтаха аабзабди гэжэ найдагдана. Һаяхан шэнэ хамтын байрын нэгэ корпус тушаагдажа, 444 хүнэй байра бидэндэ нэмэбэ. Хоёрдохи корпусынь мүн лэ бариглдажа байна. Гадна һуралсалай дотоодын телевидени тодхогдожо эхилэнхэй.

Арбан нэгэдэхи табан жэлдэ бидэнэрэй урда ехэ зорилгонууд табигданхай. 500 хүнэй нэгэ доро һууха, хоол бариха столовотой болохо ёһотойбди. Хамтын байрын дэргэдэ профилактори, уншалгын зал нээгдэхэ.

Теэд барилгын болон бусад ямаршье орёо асуудалнууд тухай хөөрэлдэхэдөө, манай урда хододоол һуралсалай болон хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие һайжаруулха гол асуудалнууд байдаг аабза даа. Хүүгэдые һургаха, мэргэжэлтэн, эрхэтэн болгожо хүмүүжүүлхэ хүшэр хүдэлмэридэ ямаршье һайн онол арга олооб гэжэ һанабалшни, үшөө үлүү һайн арга боломжонууд олдодог байна ха юм. Тиимэһээ манай коллектив урдаа байһан бүхы шухала даабаринуудые һайнаар ойлгожо, тэрэниие шиидхэхээр зорингжонхой.

Д. ОЧИРОВ,
философиин эрдэмэй кандидат.

ОЛОНОЙ НАЙДАБАРЯАР

ЖАРААД онуудай эхеэр манай Аха нютагта автомашина, трактор жолоодохо хүнүүд ехэл хомор агша һэн. Тиигээдшье оньһон техникэ гээшэмнай дашье үсөөн байһан һааб даа. Шофер болон трактористнарһаа гадна хүдөө ажахын бусад мэргэжэлтэд үгы шахуу байгаа.

Эдэ бүгэдые хараадаа абажа, «50 лет Октября» колхозой правлени нютагайнгаа хүбүүд, басагадые һургажа, ажахынгаа мэргэжэлтэд болгохо гэжэ ехэ оролдолго гаргаһан, горитойхон хүдэлмэри ябуулһан байна.

Колхозой правлениин зууршалгаар арбан класс дүүргэһэн залуушуулые республикын дээдэ болон тусхай мэргэжэл олгохо дунда һургуулинуудта эльгээжэ захалба. Һурахаа ошогшодто колхоз стипенди түлэдэг һэн.

Хоёр-гурбан жэл үнгэрһэн хойно түрүүшын бүлэг мэргэжэлтэд колхоздоо хүдэлхөөр ерэжэ захалба. Нэн түрүүн оньһон техникэ жолоодохо залуу механизаторнууд ерээ. Тэрэ үедэ колхоз олон автомашинатай, тракторта болоһон байгаа.

... Санжа Ангархаев бүри бага наһанһаа оньһон техникэдэ дуратай, мотоцикл, бага хүсэтэй трактор жолоодожо һураһан юм. Досоогоо тэрэ инженер-механик болохоб гэжэ сэдьхэжэ ябаһан байжа магад. Хүдөө ажахын хүдэлмэридэ дуратай ба энэ һалбариин мэргэжэлтэн болохо хэрэгтэнь тэрэнэй эсэгэнь — үнинэй коммунист, зоотехник мэргэжэлтэй Жамса Дамбаевич Ангархаев ехэ нүлөө үзүүлһэн юм.

— Хүдөө ажахы хадаа манай районой гол һалбари гээшэ. Тэрэниие хүгжөөлгэдэ залуу үетэнэй дүүргэхэ үүргэ угаа ехэ. Тиимэһээ ши, Санжа, хүдөө ажахын мэргэжэлтэнэй зүргэ шэлэбэлшни дээрэ һэн. Бишни аяар гушаад гаран жэлдэ зоотехнигээр хүдэлжэ ябанаб. Минийнгээ хэрэг үргэлжэлүүлхэ зэргэтэйш гэхэ байнаб, — гэжэ эсэгэнь наһа барахынгаа урда хүбүүндээ хэлэһэн юм гэдэг. Эдэ үгэнүүд хүбүүнэйнь ухаан сэдьхэлдэ гүнзэгыгөөр хадуугдан үлөө һэн.

Уданшьегүй Орлигой дунда һургуули амжалтатайгаар дүүргэһэн эдир хүбүүнэй урда ажабайдалай үргэн харгы сэлигдэбэ. Арбан класс дүүргэһээр, Санжа түрэл колхоздоо хүдэлжэ эхилбэ. Трактористын туһалагша, трактористшье болоод ябаа. Тиигэжэ ажаллан ябахадаа, Санжа эсэгынгээ хэлэһэн захяа огто мартаагүй. Тэрэ үеэр Сэргэй ахань малай эмшэнэй мэргэжэлтэй болонхой, колхоздоо хүдэлжэ байгаа.

КОММУНИСТ ТУХАЙ хөөрөөн

Колхоздоо хоёр жэл соо ажаллаад, Санжа Совет Армиин зэргэдэ уялгата албаяа дүүргэхэеэ мордоо һэн. Баһа хоёр жэл үнгэрһэн хойно тэрэ нютагаа бусажа, хуушан ажалдаа оробо. «Эсэгын захяа эрэ хүндэ хуули» гэжэ урданда хэлсэдэг бэлэй. Хүбүүнэй эрмэлзэлые хүндэлжэ, колхозой правлени тэрэниие Буряадай хүдөө ажахын институт һурахаар эльгээбэ. Колхозой стипендиат Санжа механизациин факультедтэ һуража эхилһэн намтартай.

...һуралсалай табан жэл удаа дараалан һубариһаар үнгэршөө һааб даа. Инженер-механизатор гэһэн мэргэжэлтэй болоод, колхоздоо бусаа һэн. Тэрэ гэһэнһээ хойшо Санжа Жамсаевич Ангархаев «50 лет Октября» колхозой ахамад инженерээр таһалгаряагүй хүдэлнэ. Дааһан тушаалдаа харюусалгатайгаар хандадаг мэргэжэлтэ, ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаададаг юм. ВЛКСМ-эй Ахын райкомой гэшүүн С. Ангархаев колхозойнгоо комсомолой организациие толгойлдог, спорт дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулдаг хүн. Гансал энэ колхоздо спортивна зал баригданхай. Энэ барилга бодхоолгодо С. Ангархаевай оруулһан хубита ехэ.

Ахын колхозууд хэрэгтэй бүхы юумэеэ имагтал үбэлэй тегта мүльһэн харгыгаар Мон тосхонһоо зөөдэг шуу. Иимэ харгыгаар ашаа зөөхэ гээшэ хүшэршэг лэ хүдэлмэри ааб даа. Тиимэһээ инженер Ангархаев жолоошодтоёо түрүүшынь рейсдэ заатагүй ябалсадаг, харгыень гаргалсадаг юм.

— Санжа Жамсаевич үүсхэлшэ, урагшаа һанаатай коммунист юм даа, — гэжэ колхозой парткомой секретарь С. П. Иванов инженерээ магтан һуугаа һэн.

Нёдондо декабрь һарада боложо үнгэрһэн районно партийна конференциин делегадууд залуу коммунист С. Ж. Ангархаевые КПСС-эй райкомой гэшүүндэ кандидадаар һунгажа, ехэ этигэл найдабари үзүүлээ. Тэрэ найдалгыень харюулхашье байха.

Вл. ГАЛСАНОВ,

АГИТАТОР

Коммунист Буда Шагдурович Гармаев — отделениин почтальон, агитатор, Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда хабаадаһан, арбан үхибүүнэй эсэгэ. Би эндэ энэ хүнэй агитатор талыень тэмдэглэхэ һанаатайб. Түрэл ажахынь хүдэлмэрилэгшэд — һаалишад, малшад, газар уһалагшад, механизаторнууд, юрэдөө, үдэр бүхэндэ шахуу харилсан ажаллажа ябаһан хүнүүдынь — тэрэнэй аудитори болодог юм. Тиимэһээ хүн бүхэнэй абари зан, эрдэм һургуули, юрэнхы мэдэсэ агитаторто һайн мэдээжэ.

Хүнүүдтэй хөөрэлдөө үнгэргэхэ темэеэ тэрэ өөрөө шэлэн олодог. Ажахы доторой хэрэгүүд гү, али һүүлэй һониниин, али нэгэнэй онсо ябадал гү, али бултанайнь амжалта — хүн бүхэнэй ойлгохоор тодо хурса хэлэн дээрэ ээлжээтэ уулзалгын темэ болоод лэ байдаг.

Үдэр үдэрэйнгөө почто тараажа ябаха үедөө Б. Ш. Гармаев ойлгуулалжын хүдэлмэри ябуулдаг. Тиимэһээнь тэрэниие айл бүхэн баяртайгаар угтан абадаг юм. «Буда Шагдуровичай үгыдэ уйтай болошоно», — гэжэ хэлсэдэг байһан дэмы бэшэ. Энэнь коммунист агитаторай ажалые үндэрөөр сэгнэһэн үгэнүүд гээшэ ааб даа.

—Агитаторай хүдэлмэри яаха аргагүй зохёохы шэглэлтэй. Газетэ, журналнуудые алдангүй уншажа, хүндэ дамжуулжа болохоор юумэнүүдыень шүүжэ абаад, өөрөө бодожо үзэһэнэй һүүлээр лэ олоной һонорто табидаг гээшэб,—гэжэ Буда Шагдурович хөөрэнэ.

Зүб даа. Олон материал сооһоо шагнагшадтаа таарама, тэдэниие һонирхуулма юумыень шадажа шэлэжэ абаад, хүнэй ойлгохоор хөөрэжэ үгэхэ гээшэ һайн агитаторай амжалтын нюуса гэжэ хэлэхэдэ болоно. Б. Ш. Гармаевай үнгэргэһэн хөөрэлдөөнэй темэнүүд соо онсо шухала асуудалнуудаар парти, правительствымнай гаргаһан тогтоолнууд ёһотой һуурияа эзэлдэг гээшэ. Мүнөөшье тэрэ Гол шэглэлнүүдэй үндэһөөр хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэнэ, хүн зоной һанамжа, дурадхалнуудые шагнана.

«Улаан Далахай» колхозые эмхидхэгшэдэй нэгэн, удаань колхозой болон сомоной Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ, оронойнгоо нийслэл хотые хамгаалагша, арбан үхибүүдэй эсэгэ байһан хүндэ зугаалха хөөрэхэ, дурсаха ба зүбшэхэ юумэн яашаха бэлэй даа.

Далахайн совхоз Захааминай районой томо ажахынуудай нэгэн юм. Коммунис үзэл суртал дээшэлүүлхэ хүдэлмэридэ табяад хүн хабаадана. Тэдэнэй дунда ябаһан Буда Шагдурович агитатор үүргэеэ нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлнэ. Тэрэ сүлөө сагаа гамнангүйгөөр, хөөрэлдөөн бүридөө оролдосотойгоор бэлдэдэг заншалтай.

Хэрбээ зарим асуудалаар ядалсаха болоо һаа, совхозойнгоо парткомой секретарь нүхэр Б. Д. Балдановта, мэргэжэлтэдтэ хандадаг. Шагнагшадайнгаа һонирхоһон зарим асуудалда дары харюусажа шадахагүй байгаа һаа, һайнаар бэлдэжэ ерээд, удаадахи уулзалгадаа тайлбарилан хөөрэжэ үгэдэг байна.

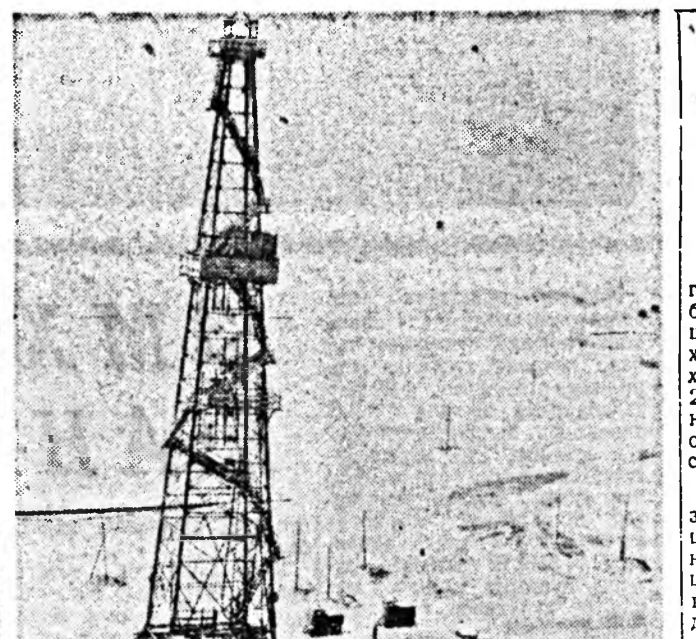
Далахай Утаата хоёр соёл болбосорол һайнтай нютагууд гэжэ район дотороо мэдээжэ. Гудамжануудаарнь ажал хэнгүй, архи уужархёод найгажа, зайгуултажа ябаһан хүниие харахагүйт. Тиихэдэ малшадайнь гэр байра соо ямар дулаан, ямар нягта сэбэр байдаг гээшэб. Эдэ бүгэдэ хадаа үзэл сурталай, хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин эндэ һайнаар ябуулагдадагые гэршэлнэ.

Д. ЛЫГДЕНОВА.

ТУРКМЕНИИН ССР. «Челекенморнефтегаз» гэжэ нэгэдэлэй олзоборилогшод Каспиин далайн эрье шадарай гүйхэн газарнуудаар үнэтэ түлишэ бэдэржэ үргэлжэлһөөр. Мүнөө үень арба гаран скважинаһаа нефть абтана. Нэгэдэлэй хүдэлмэрилэгшэд арбадахи табан жэлэйнгээ даабарн амжалтатайгаар бэелүүлээд, шэнэ уялгануудые баталан абажа байнхай. Арбан нэгэдэхи табан жэлдэ республика дотор газ үйлэдбэрилгые жэлдээ дунда зэргээр 81—83 миллиард кубометртэ хүргэхэ хэрэг КПСС-эй ЦК-гай проектээр хараалагдаа. Каспиин далайн эрье шадарай үнэтэ түлишэ олзоборилогшод горитойхон хубитаяа оруулхаар зоригжонхой.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Барса-Гельмесэй элһэн соо нефть бэдэржэ байһан үрэмдэлгын түхеэрэлгэ шэнэ газарта нүүлгэгдэнэ.

ТАСС-ай фотохронико.

Совет орон дотор

ШЭНЭ ЗАВОД — ШЭНЭ ТЕЛЕВИЗОР

КИШИНЕВ. Тус хотын түргөөр ургажа байгаа Новые Боюканы гэжэ райондо үнгэтэ телевизорнүүдэй завод барихаар шэлэгдээ. Үйлэдбэриин гол корпусой һуури табигдажа эхилбэ. Эндэ түрүүшын аппарадууд 1983 ондо бүтээгдэхэ байна.

Гэбэшье предприяти продукци гаргажа эхилэнхэй. Львов хотын «Электрон» гэжэ нэгэдэлэй захилаар кишиневойхид телевизорнүүдые хабсаргалгада хэрэглэгдэхэ зүйлнүүдые бүтээнэ. Эгээл түрүүлэн ашаглалгада үгтэһэн һуралсалай комплексын байшан соо мүнөөдөө ажаллана. Тус предприяти мэргэжэл түгэс хабсаргагшадые, радиоаппаратура хангагшадые, бусад мэргэжэлтэй хүдэлмэрилэгшэдые бэлдэхэ юм.

ҮРЭҺЭ ХҮРЭНГЭ ЭЛЬГЭЭНЭ

ХАРЬКОВ. Украинын В. Юрьевэй нэрэмжэтэ ургамалай, селекциин ба генетикын эрдэм-шэнжэлгын институдта бии болгогдоһон хабарай шэниисын үрэһэн үндэр баян ургаса үгэдэг, үбшэндэ бэлээр нэрбэгдэдэггүй. Һаяхан эндэһээ шэниисын үрэһэ хүрэнгэ элдэб районуудта эльгээгдэһэн байна.

Россин Федерациин, Украинын ба Казахстанай таряашадта зорюулжа, нёдондо жэлэйхиһээ һураггүй ехэ «Харьковска-46» сортын шэниисын үрэһэн бэлдэгдээ юм.

Харьковай эрдэмтэдэй бии болгоһон ешмээнэй ба шара будаагай үндэр баян ургаса үгэдэг сортын үрэһэн баһал схээр эльгээгдээ. Үрэһэ хүрэнгын тусхай ажахынууд область дотор байгуулагдажа, ехэ туһа нэмэри болоһон байна. Автомат аргаар орооһо хатааха, илгаха, сэбэрлэхэ заводууд баригданхай. Эрдэмтэд иимэ ажахынуудтай хэлсээнүүдые баталаад, тэдээндэ саг үргэлжэ туһалжа байдаг.

Мүнөө жэл тус институдта бии болгогдоһон орооһото ургамалнуудай үрэһэн 6 миллион гектарта таригдаха болоно.

ЕХЭ АШААНАЙ ПРИЦЕПҮҮД

САРАТОВ. Балашовско автотракторна прицепүүдэй завод «Кировец» тракторта хэрэглэгдэхэ ехэ ашаанай шэнэ прицепүүдые хүдөөгэй механизаторнуудта эльгээһэн байна.

Заводой хүдэлмэришэд хүсэ ехэтэй тракторнуудта зорюулан, багтаамжатай, түгэс прицепүүдые бүтээхые шиидэһэн һэн. «Кировецтэ» шагтагалагдаха прицеп… мобилиин гү, али юрын т… торай прицептэ орходоо… шахуу дахин ехэ юм. Т… отолдог, хэбтэ сохихо, … бусад түхеэрэлгэнүүд … корпусто хабсаргагданхай.

Мүнөө жэл завод тракт… 25 мянган прицеп, тэр… до ехэ ашаанай 2 мя… прицеп бүтээхэ болоно.

ТОМСКЫН ҮБЭЛЭЙ ОГОРОД

ТОМСК. Эндэхи «Том… фирмэ хотын хүн зонии… хэрэгэн жэл соо овош… хангадаг юм. «Кузов…ский» совхоздо бариг… 18 гектар шэнэ теплиц… рэнэй үйлэдбэриин хүсые… мээхэ.

«Томичай» тепли… комбинат мүнөөнэй оньһо… руулагдамал предприяти… лоно. Электронно диспе… рэй дохёогоор бороо ор… даг, хүйтэн дулаание … руулан гуримшуулдаг. Нефтехимическэ комби… һаа гараһан дулаан п… масс соргоор дамжан … жэ, эндэ хоёрдохёо хэрэ… дэдэг. Тингэжэ электры… шэ хүсые горитойгоор а… ха, огородой эдеэнэй үнэ… гые хямдаруулха арга … но.

Нютагтаа үйлэдбэри… хүдөө ажахын продукт… даар областиин хүн зон… хангаха асуудалые түс… ёһоор шиидхэнэ. Нүхэр Л… Брежнев Сибирь болон А… Дурнын районуудаар яб… даа, областиин ажалша… урда иимэ зорилго таб… байгаа. Бройлерой шэнэ ф… рика хүдэлнэ. Һайжаруу… даһан газар дээрэ овош… рижа ургуулха «Чер… ченский», «Пойменный» … жэ совхозуудай барилга … лэнхэй.

ПАРТЫН СААНА-ТҮРЭЛХИД

УЛЬЯНОВСК. Эндэхи … дохи дунда һургуулиин б… классуудай һурагшадай … эжынэр түрэлхидэй тус… һургуулида амжалтатай … һуража гарабад. Энэ … үхибүүдэй успеваемост… һайнаар нүлөөлһэн байн…

РСФСР-эй һургуул… габьяата багша Л. Фиро… энэ курсые хүтэлбэрил… юм. Субботын үдэрнүүдтэ … рэлхид һургуулида ер… үхибүүдэйнгээ хэшээлнүүд… байлсадаг. Тингэжэ тэдэ… үхибүүдэйнгээ эрдэм мэд… хэмжээе бусадтай сасу… үзэхэ аргатай байна. Ха… хэшээлэй һүүлээр һон… хоһон асуудалаар багш… хөөрэлдэдэг заншалтай.

Ульяновскын бусад… һургуулинуудта һурагша… түрэлхидтэй иимэ холб… тогтоогдонхой юм.

(ТАСС).

„ИНТЕРКОСМОС-21" НИИДХҮҮЛЭГДЭЭ

ТАСС-ай мэдээсэл

Замбуулинай дайдые … галган зорилгоор … ба хэрэглэхын тула … циалис оронуудай хари… холбооной программатай … «Интеркосмос-21» гэжэ … оной февралиин 6-да Сов… скэ Союзда ниидхүүлэгд…

…

— Газарай нюрууһаа … лодолгын саада захань … гей) — 520 километр;

— Газарай нюрууһаа … лодолгын наада захань … гей) — 475 километр;

— Дэлхэйе тойрон … дэлгын эхин үе — 94,5 … нута;

— замайнь һөөлжэлтэ … 74,0 градус болоно.

…

МОДОШОД—МАЛШАДТА

Колхознигууд болон совхозуудай хүдэлмэришэд байгша оной ниитын малай үбэлжэлгые урагшатайгаар дабахын түлөө бүхы хүсэ шадалаа элсүүлэн ажаллажа байнхай. Республикымнай промышленна предприятинуудай коллективүүд хүдөөгэйхидтэ шадал зэргээрээ туһална. Олонхи промышленна томо предприятинууд, тэрэ тоодо Улаан-Үдын локомотив-вагон заһабарилгын, «Электромашина», авиационно болон бусад заводуудай коллективүүд колхоз болон совхозуудта горитой туһаламжа үзүүлжэ байнхай. Үйлэдбэриин «Бурятмежколхозлес» нэгэдэлэй предприятинууд хүршэ областьнуудта модо эльгээжэ, тэрэнэйнгээ түлөө тэндэһээ бүдүүн тэжээл асарха болоһон юм. Тиигэжэ манай нэгэдэлэй предприятинууд ба организацинууд Омско областьдо модо эльгээжэ эхилээ. Улаан-Үдын межлесхоз (директорынь П. А. Зайцев) үнгэрэгшэ жэлэй декабрь, мүн январь һаранаудта 398 кубометр, Хориин (директорынь В. Л. Недорезов), Хэжэнгын межлесхоз (директорынь Л. Ф. Нагаев) 637 кубометр модо эльгээһэн байна. Эдэ лесхозуудай коллективүүд модо ехээр эльгээхэ социалис уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэжэ байнхай. Тиихэдэ Онохойн модоной комбинат болон Ивалгын леспромхоз модо вагонуудта ашаха, эльгээхэ хэрэгтэнь ехэ туһа хүргэһэн байна.

Зүгөөр зарим лесхозуудай хүтэлбэрилэгшэд энэ шухала асуудалые анхарнагүй. Яруунын, Мухар-Шэбэрэй лесхозуудай түсэбөө дүүргэхэ гэжэ оролдодоггүй байһаниинь харамтай. Түмэр харгын станцинуудай зарим начальнигууд элдэб шалтаганаар модо ашаха вагонуудые үгэнэгүй. Жэшээлхэдэ, Онохойн станциин начальник А. И. Шишмарев бусад область болон хизаарнуудһаа ерэһэн бүдүүн тэжээл түргэнөөр буулгаха, модо ашаха хэрэгые һайнаар эмхидхэнэгүй. Тэрэшэлэн Сэлэнгын модо буулгадаг баазын хүтэлбэрилэгшэд модо ашаха вагонуудта ондоо юумэ ашажа, модо эльгээхэ график эбдэнэ. Энээнһээ уламжалан, бүдүүн тэжээл тэндэһээ саг соогоо асарагданагүй.

Үйлэдбэриин «Бурятмежколхозлес» нэгэдэлэй захиралтаар хүршэ областьнуудта модо саг соонь эльгээһэн Улаан-Үдын, Хориин, Хэжэнгын лесхозуудай хүтэлбэрилэгшэд мүнгэн шанда хүртэбэ.

А. ХАМАГАНОВ.
«Бурятмежколхозлес» нэгэдэлэй инженер.

Таряашанай найдамтай туһалагша байһанаа «Россельхозхимиин» нэгэдэл хүдэлмэриингөө түрүүшын жэлдэ гэршэлбэ. Республикын олонхи районуудта хими нэбтэрүүлһэнэй ашаар орооһо тарлянай болон бусад ургамалнуудай ургаса дээшэлһэн байна. Үтэгжүүлгэ хэрэглэлгын ашаг үрэ . ургаа.

Нилээд ехэ хүдэлмэри хэгдээ, — гэжэ нэгэдэлэй түрүүлэгшэ В. Бельченко ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө хэлэбэ. — Хими нэбтэрүүлгын албан мүнөө Россин Федерациин хүдөө ажахын бүхы районуудта өөрын подразделенитэй болонхой. Агрохимическэ хүдэлмэри хэхэ оньһожоруулагдамал 1800 отряд тэрэнэй мэдэлдэ байдаг. Үтэгжүүлгэ болон хорото химикадуудаар хангадаг баазанууд, авто-ажахынууд, избёосхо болон торф олзоборилдог предприятинууд, техникэ заһабарилдаг мастерскойнууд нэгэдэлэй бүридэлдэ ородог юм.

Хүдөө ажахын предприятинуудтай нэгэдэлнүүд хүдэлмэреэ ямар үндэһэ һуури дээрэ ябуулнаб?

— Хүрьһэнэй үрэжэл, газар таряалан болон мал ажалай үрэ дүн дээшэлүүлхын тула «Сельхозхимия» нэгэдэл байгуулагданхай. Тэрэ совхоз, колхозуудта тон хэрэгтэй. Гэбэшье шэнэ эмхидэ хүдөө ажахын управленинүүдэй найдадаггүй байһаниинь гайхалтай. Шэнэ албание эмхидхэхэ үедэ олонхи хүтэлбэрилэгшэд тэрээндэ хэрэгтэй мэргэжэлтэдые, байра ба техникэ үгөөгүй, шэнэ подразделенинүүдэй хүсые агрохимидэ хабаагүй хүдэлмэридэ элсүүлжэ захалаа. Харин Орловско, Астраханска, Эрхүүгэй, Амарай болон бусад областьнуудай колхоз, совхозууд «Сельхозхимия» нэгэдэл эмхидхэһэнэй һүүлээр нютагай үтэгжүүлгэ багаар оруулдаг болоо, хими хэрэглэлгэдэ хабаадахаяа болёо.

Энээнтэй эбсэжэ болохогүй! Ургасын гарасые эрид дээшэлүүлхын тула хүдөө ажахын органууд, бүхы ажахынууд «Сельхозхимитэй» хамта хүдэлмэреэ эршэдхэхэ ёһотой. Агрохимическэ нэгэдэмэл албание байгуулха тухай КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоол иимэ эршэ ехэтэй ажал ябуулга хараалһан.

Энэ талаар нэгэдэл ямар хэмжээнүүдые бэелүүлхээр хараалнаб?

— Хэрбээ техникэ болон бусад шухала түхеэрэлгэ хэрэгсэлнүүдээр хангаад байгаа һаань, колхоз, совхозуудта агрохимическэ ехэ хүдэлмэри бэелүүлхые нэгэдэл оролдохо байна. Жэшээнь, Саратовска, Воронежско, Курганска болон бусад областьнуудта иигэжэл ажалладаг байна. Ондоо зорилгонуудые шиидхэлгэдэ эндэхи ажахынууд хүсэеэ сүлөөлжэ шадаа.

Энээнһээ гадна, «Сельхозхимия» бусад албан зургаануудай агрохимическэ хүдэлмэриие эмхидхэдэг. Жэшээнь, «Сельхозхимиһээ» гадна, колхоз, совхозууд, «Сельхозтехникын» эмхинүүд, промышленна предприятинууд, мелиораторнууд, автомобилистнүүд полидо нютагай үтэгжүүлгэ зөөдэг юм. Зүгөөр «Сельхозхимия» тэдэнэй ажал тааруулан табидаг байна. Избёосхотой үтэгжүүлгэнүүдэй хүдэлмэридэ, мүн бусад участогуудта иимэ байдал үзэгдэнэ.

Үтэгжүүлгэ хэрэглэлгын ашаг үрэ эрид дээшэлүүлхэ хэрэгтэй. Кабардино-Балкарай АССР-тэ хүрьһэндэ оруулагдаһан нэгэ центнер үтэгжүүлгэ гектар бүриин таряанай ургасые 4 центнерээр, харин Красноярай хизаарта — оройдоол 0,3 центнерээр дээшэлүүлнэ. Тиимэһээ эдэ бүгэдые хараадаа абажа, үтэгжүүлгэ зүбөөр хэрэглэхэ шухала.

Үйлэдбэриин, проектнэ болон эрдэмэй-технологическа подразделени манай албанай бүридэлдэ ородог. Тиимэһээ үтэгжүүлгэ болон ургамал хамгаалха зүйлнүүдэй хэмжээе тааруулжа, хүдөө ажахын ургамалнуудай ургасын гараса нилээд дээшэлүүлхэ аргатайбди.

Гэхэтэй хамта «Сельхозхимия» нэмэлтэ нөөсэнүүдые бэдэрнэ. Томо ехэ фермэ болон комплекснуудта торфын, наг шэбхын холисо үйлэдбэрилхэ цехүүдые, түхеэрэлгэнүүдые тааруулан бариха схемэ табигданхай. Сапропель гэжэ һайн үтэгжүүлгэ хэрэглэдэг болохын тула бэлэдхэл хэгдэнэ. Саахарай заводуудай, избёосхын үлэгдэлнүүд болон химическэ продукциин бусад зүйлнүүд газарай хүрьһые химическэ аргаар һайжаруулга да улам ехээр хэрэглэгдэнэ.

Малай фермэнүүдтэ нэгэдэлэй хэһэн ажал тухай хөөрэжэ үгыт.

— Колхоз, совхозуудые агрохимическэ талаарнь хангахаһаа гадуур, «Сельхозхимия» мал ажахыда хими нэбтэрүүлхын түлөө харюусалгатай. Фермэнүүдтэ тэжээлдэ нэмэлтэ бодосуудые холихо, силос дараха, бүдүүн тэжээл аммиагаар шэнгээхэ гэхэ мэтэ хүдэлмэринүүдые нэгэдэл бэелүүлнэ. Адууһа малые дабһаар, мелээр, содоор, мүн бусад материалнуудаар хангалга хадаа «Сельхозхимиин» уялга болоно.

Мал ажалда хими нэбтэрүүлгэдэ манай подразделенинүүд гансал эхи табяад байна. Хэхэ ажалнай үшөө ехэ.

Үндэр үрэ дүн туйлахын тула агрохимигүүд үбэлдэшье тэмсэһэн зандаа. Энэ үедэ ажал хүдэлмэри ямараар эмхидхэгдэнэб?

— КПСС-эй XXVI съездые нэрэ солотойгоор угтахые коллективүүд оролдоно. Ороной урда зүгтэ намарай тарилгада минеральна үтэгжүүлгэнүүдые оруулагдана, хаа хаанагүй нютагай үтэгжүүлгэ гаргажа, хужарай хүрьһэндэ избёосые оруулагдана. Үбэлэй тэжээл бэлдэхэнэй тула… хабарай агрохимическэ хэмжээ ябуулгада эршэтэйгээр бэлэдхэл хэгдэнэ. Шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлдэ үндэр баян ургаса хураха хэрэгтэ Россиин таряашадта туһалхын тула агрохимигүүд бүхы хүсөө элсүүлнэ.

А. ФИЛАТОВ.

ДЕПУТАТ — АРАДАЙ ТҮЛӨӨЛЭГШЭ

ХҮШЭР ЗАМ

ЦЫБАН-ДАРИ тэрэл саг-тын, үглөөнэй 5 часта ябаба. Тэрэ ауура [illegible] наа гараха бо-[illegible] тракторай-[illegible] ажал, сайгаа шанаха [illegible] болоо болоно. Хо-[illegible] тухай тэрэ тракторай «госоддохо», мотооройн [illegible] болийн шалтагые [illegible] үгүй орхёо һэм. Отделение эрхилэгшэ [illegible] Анюшевскиэй «гене-[illegible] тракторай якорь дүрөө ба-[illegible] хэлэһэниинь [illegible] «Үгы даа, он-[illegible] шалтагаанһаа болоо» [illegible] тобшолбо. Үсэгэлдэр [illegible] хүшэр рейс болоо.

[illegible] сельскэ [illegible] гүйсэдкомой [illegible] Владимир Батуевич [illegible] уулзашаба.

— Цыбан-Дари Намсараевна, [illegible] сельскэ Советэй [illegible] заседани [illegible] эрэхэ, — гээ һэн.

[illegible]

Тингэжэ залуу басаган Цыбан-Дари Намсараевна Найданова «хэнэрингүй бэшэ» мэргэжэл шудалжа, трактор «агтын» жолоое баридаг болоо бэлэй. Тэрэ гэхэр аяар арба гаран жэл үнгэрбэ.

— «Трактор, автомашина гол түлэб эрэшүүл ажалладаг юм бээ. Гэбэшье энэ һон техникэдэ дуратай һэн хониоо яахабши! — гэжэ бидэнэй табиха асуудалые таапан мэтэр Цыбан-Дари Намсараевна хөөрэбэ.

— Мүнөө би һү һаалиин хоёр фермэдэ ажалланаб. Эдэ фермэнүүдэй хоорондо хоёр ба гаран модон зайтай юм. Түрүүшээр үдын эдеэн болотор Арбижалайнгаа фермын малаа байрлаха наг шобхээнь зөөжэ үрдидэг болоб, удаань үдэшэ болотор Эрхирэгэйнгээ фермэдэ ажалладагби. Үдэр бүри 20 гаран рейс хэжэ болоогдог, — гэжэ тракториста хөөрэнэ.

Үбэлэй үедэ һү һаалиин хоёр томо байрануудай наг шэохэ нуга сабшалан, тарланай поли дээрэ зөөхэ, зундаа — үбһэ хурилахда ажа, бусадшье элдэбын ашаа шэрэхэ гэхэ мэтэ ажал — баргадаха һэн гү даа...

Цыбан-Дари Найданова үбэл, зун илгаагүй трактораа ялагар-салагар болотор аршаад, техническэ харууһалагаһэн саг болзортонь хээд ябадаг гуримтай юм. Тиимэһээ тиимэ трактор жэлэй ямаршье сагта ходолоо «мухарижал» ябадаг шуу.

— Жэлдээ хэды километр зайда ашаа зөөдэг гээшэ һүү?

— Үдэр бүри 25 — 30 километр гаталагдана. Тиигээд тоолоожо үзыт даа, — гэбэ.

Тоолоожо үзээхэдэмнай, Москвагаа Монгол далайн эрье хүрэтэр ута харгыгаар жэлдэн турш трактороор ябаа һан байна гэжэ тодорхойболбо.

НГЭРЭГШЭ һунгалтада бэлэдхэл түлэг дундаа ябажа байна... Эрхирэгэй һаалиин фермын колективэй һунгалтын урда тээхи суглаан дээрэ зоотехник Дарья Дондоковна Ширапнимбуева бодожо: «Дабаатын сельскэ Советтэ мүнөө совхозойнгоо эрхим трактористнуудай нэгэн Цыбан-Дари Намсараевна Найданова депутадта кандидадаар һунгахые дурадханаб», — гэбэ.

— Эрхим тракторист, олон үхибүүдэй эхэ Цыбан-Дари Намсараевна ажалдаа харюусалгатайгаар хандадаг, олонитын хэрэгтэ түлөө хододоо оролдодог, хүн зоной дунда хүндэтэй болоһон хүнүүдэй нэгэн мүн. Тиимэһээ манай, һунгагшадай, этигэл найдабарине харюулхал байха гэжэ найданаб, — гэжэ тэрэ үгэеэ саашань үргэлжэлүүлээ һэн. Энэ дурадхалые олон дэмжэжэ, зал соо альга ташалган наршоо бэлэй.

Мүнөө нютагайнгаа Соведэй депутат Ц-Д. Н. Найданова машинно-тракторна мастерскойн, гаражай хүдэлмэрилэгшэдэй дунда ойлгуулжамхын хүдэлмэри ябуулхаһаа гадна, сельскэ Соведэй гүйсэдкомой гэшүүнээр һунгагдажа, һү һаалиин фермын дэргэдэхи депутадай бүлэгые ударидана.

Нэгэтэ фермын хүдэлмэришэн Бальжан Цыдыпов хүдэлмэриин талаар голходол гомдолтой ябабанаа [illegible] һэн. Тиихэдэнь:

— Депутадтаа, Цыбан-Дари Намсараевнада хэлыш, — гэлдэжэ, дарья табилданоо. Үнэхөөрөөшье, Цыдыпов депутадтаа һанажа ябаһан юумэеэ дуулан хөөрөө бэлэй. Тиихэдэнь депутат Ц-Д. Н. Найданова конторын хүдэлмэрилэгшэдэй гомдолые зүб тэшэнь шиидхэлсэбэ.

— Депутат хадаа ажалдаа үлгэр жэшээ харуулхаһаа гадна, ажабайдалай элдэб янзын асуудалнуудые зүб тэшэнь шиидхэлсэлгэдэ хабаадалсаха, хүн зондо туһалха уялгатай ха юм. Тиимэһээ депутадай ажал бүхэлдөө нилээд оролсоо гэжэ тоолоогшоб, — гэд Ц-Д. Н. Найданова онсолно.

...Үбэлэй шэмэргүүн хүйтэн үдэр һэн. Багжагар сулатай, бэетэй, сэбэр шарайтай, дунда зэргын нюргатай эхэнэр үдын эдеэнэй һүүлээр газаагаа таршагаажа байһан тракторта сэб һуугаад, хойноо сана тоохо бурьюулан үйлсөөр табидуулба. Энэмнай совхозой эрхим механизатор, арадай депутат Цыбан-Дари Намсараевна Найданова ээлжээтэ рейсэдэ гараба бшуу.

С. ОЧИРОВ.
Загарайн район.

АЖАЛШАДАЙ бэшэгүүдһээ

ОЛОН ЖЭЛДЭ

Манай орон дотор үхибүүдые ажалда дуратайгаар һургаха, хүмүүжүүлхэ талаар ехэ хэмжээ ябуултанууд бэелүүлэгдэнэ гээшэ. Прибайкалиин районой Турунтаево тосхоной политехническэ дунда һургуулида ажалда дуратайгаар хүмүүжүүлгэ үндэр хэмжээндэ табигданхай. Мэргэжэл шадабари ехэтэй Владимир Федорович Одеров ажалай багшаар эндэ арбан табан жэлдэ хүдэлнэ. Тэрэнэй даажа байдаг мастерскойнууд район дотороо эгээл эрхим гэжэ тоологдоно. Мастерскойнуудаа хэрэгтэй бүхы инструментнүүдээр хангахын тула В. Ф. Одеров ехэ оролдолго гаргаһан байха. Тиигэжэ нарин дарханай, машина жолоодолгын, слесарна мастерскойнууд хэрэгтэй бүхы станогуудаар, инструментнүүдээр, приборнуудаар болон бусад хэрэгсэлнүүдээр түгэс хангагданхай. Станогуудынь багшын һуудаг газарһаа хүдэлгэгдэнэ. Инструментнүүдынь һугалгатай, номертой шкафууд соо хадагалагдана.

Владимир Федорович Одеров хадаа һурагшадые нарин дарханай мэргэжэлдэ дуратай болгожо шадахаһаа гадна, слесарнин, жолоошоной мэргэжэлдэ дурлуулжа шадана. Тэрэнэй шадабаринь ехэ, хэшээлнүүдээ тон һонирхолтойгоор үнгэргэнэ.

Һурагшад багшынгаа хүтэлбэри доро предприятинуудай, һургуулинуудай захилаар тармуурнуудые, рассадануудые тариха хайрсагуудые, циркуль, указка ба бусад хэрэгсэлнүүдые хэнэ. Владимир Федорович жэлһээ жэл бүхэндэ трактористнуудые һурган гаргана. Һүүлэй жэлнүүдтэ бэлдэһэн дүшөөд трактористнуудайнь 14 хүниинь Совет Армиин албанда абтанхай, бэшэниинь «Прибайкалец» колхоздо хүдэлнэ. 1980 оной хабар Иркилик гэжэ газарта 15 гектар газар элдүүрилжэ, баян ургаса абаа. Куузикугай таригдаһан газарай гектар бүриһөө 180 центнер ургаса хуряажа, колхоздо тушаагаа. В. Ф. Одеров һургуулида олон жэлдэ оролдосотой һайнаар хүдэлһэнэйнгөө түлөө Буряадай АССР-эй Гэгээрэлэй министерствын, КПСС-эй Прибайкалиин райкомой ба райгүйсэдкомой, мүн гэгээрэлэй таһагай грамотануудаар шагнагданхай.

— Бладимир Федоровичнай олон һурагшадые өөрынгөө дуратай мэргэжэлдэ һурган хүн ааб даа. Тэрэнэй һурган, хүмүүжүүлһэн хүбүүдэй олониинь уран гартан болоод ябадаг лэ, — гэжэ нютагайнь зоной хэлсэжэ байхые нэгэтэ бэшэ дуулаа һэм.

П. ХАЛТАНОВ.
Прибайкалиин район.

МАЛШАДТА ТУҺАЛНА

Мал ажалда харюусалга ехэтэй хаһа оронхой. Манай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой малшад шэнэ жэлэйнгээ түлые һайнаар харууһалжа, гарза хоролтогүйгөөр ондо оруулхын, ниитын малай тоо толгой олошоруулхын түлөө оролдоно. Тиихэдэ эндэ гансал хүдөө ажахын үйлэдбэридэ сэхэ хабаадажа байгшадые тэмдэглэхэ бэшэ, харин коммунистнууд болон һургуулиин багшанарые дурдалтай байна. Юуб гэхэдэ, эдэнэр ажахын отара, гүүртэнүүд дээгүүр ябажа, малшадые КПСС-эй ЦК-гай проекттэй танилсуулһан, «Гол шэглэлнүүдэй» үндэһөөр хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэһэн байна. Отделениие эрхилэгшэ Вл. Холонтуев эндэ ехэ эдэбхи гаргана. Тэрэ малай үбэлжэлгые нягта наринаар шалгажа, малшадта туһаламжа үзүүлнэ. Жэшээлхэдэ, Бүтүүтэй хониной отара дээрэ эдэ үдэрнүүдтэ 50 кубометр түлеэн бэлдэгдэбэ. Түлеэ бэлдэлгэдэ Л. Мурдонов, А. Марактаев, Л. Шойбонов, И. Матуев болон бусад эдэбхитэй һайнаар хабаадаһан байна.

М. ШАГЖИЕВ.
Түнхэнэй район.

Уласхоорондын ШЭНЖЭЛЭЛ

ПАРТИЙНА СЪЕЗДНҮҮДТЭ ЗОРЮУЛАГДАНА

Социалис хани нүхэсэл өөрынгөө хүсэ шадалда бата этигэл найдабаритайгаар наяад онуудта оронхой. Аха дүү оронууд алхасаяа нэгэдхэн, шэнэ ажабайдал байгуулха замаар шууд сэхээр дабшана. Социализм ба коммунизмын уг зорилгонуудые илан мандуулхын түлөө тэмсэлдэ 1981 он эдэ оронуудай зариманданъ шухала шата болохо зэргэтэй. Советскэ Союзай Коммунис партиин XXVI съезд үдэр ерэхэ бүри ойртоно. Болгари ба Монголдо, ГДР ба Чехословакида Коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай ээлжээтэ хуралдаанууд болохо байна. Эдэ хуралдаанууд дээрэ амгалан байдал зохёон байгуулха талаар шэнэ түсэбүүд харагдаха.

Социалис оронуудай арадууд заншалта ёһоор өөһэдынгөө партийна съезднүүдые ажалай шэнэ шэнэ амжалтануудаар угтана. Эдэ ёһо заншалнууд хадаа Эхэ оронойнгоо хүгжэн һалбаралгын аша туһада хамтын ажалай үрэ дүнгүүдэй түлөө социалис обществын эрхэтэнэй политическэ үндэр мэдэрэлтэй ба хубиин ехэ харюусалгатай байһаниие эли тодоор гэршэлэн харуулна.

Монголой Арадай-революционно партиин XVIII съездын хүндэлэлэй 18 неделиин ажалай вахтада промышленна предприятинуудай хүдэлмэришэд, оронойнь хүдөө нютагуудай ажалшад жагсанхай. Тэдэнэр энэ жэлэй даабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэжэ, долоодохи табан жэлэй (1981 — 1985 онууд) түсэбые бодото дээрэнь бэелүүлгын найдамтай үндэһэ һуури табихые оролдоно. «Ерөө» гэжэ ажахын, хүдөө ажахын «Оргул» ба «Жаргалын зам» гэжэ нэгэдэлнүүдэй коллективүүд ажал хэрэгтээ социалис ёһоор хандаха талаар үльгэр жэшээ харуулна.

«Хамаг һайн туйлалтануудаа—СЕПГ-гэй X съездэ! Бүхы юумэеэ—арад зоной аша туһада!» гэһэн уряа доро ГДР-эй ажалшад ажалай вахтада жагсанхай. Берлинэй предприятинуудай түрүүшүүлэй гаргаһан апрель һарада үйлэдбэриин эгээл үндэр бүтээсэ туйлаха гэһэн үүсхэл орон дотор үргэнөөр дэмжэгдэжэ байна. Гера городой «Электроника» гэжэ заводой хүдэлмэришэд мүрысөөнэй түрүүшүүлэй зэргэдэ ябана. Энэ предприятиин 1.100-һаа дээшэ коммунист хүдэлжэ байһан газартаа ажалай эгээл үндэр бүтээсэ туйлахын түлөө тэмсэл дэлгэрүүлэнхэй.

Аха дүү партинуудай болохоёо байһан съезднүүдэй хүндэлэлдэ дэлгэрһэн ниитэ-политическэ дэбжэлтэ, ажалай эдэбхи үүсхэл социалис мүрысөөнэй шэнэ, интернациональна гурим мүндэлүүлэн бии болгоно. Социализмын оронуудта КПСС-эй XXVI съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө хүдэлөөн хадаа социалис интернационализмын бодото бэелэлэй, совет коммунистнуудай партидаа дуратай ба хүндэ ехэтэйгээр хандадаг байһанай эли тодо гэршэ болоно. Болгарида, жэшээнь, энэ хүдэлөөндэ Плевен, Толбухин, Силистра болон бусад городуудай завод, фабриканудай коллективүүд эдэбхи ехэтэйгээр хабаадана. Чехословакиин Пльзень хотодохи «Шкода» нэгэдэлэй машина бүтээгшэд СССР-эй захилые болзорһоонь урид дүүргэхэ гэһэн уялга абаа, тиихэдэ Комарно хотын судна бүтээгшэд пассажирнуудые зөөхэ «А. Суворов» гэжэ теплоходые уһан дээрэ табижа, улам ойртожо байһан КПСС-эй XXVI съездэ ажалай бэлэг болгобо. Тэрэ теплоход Советскэ Союзай захилаар бүтээгдээ юм.

АРАДАЙ ХҮСЭЛ ЭРМЭЛЗЭЛДЭ ЭСЭРГҮҮГЭЭР

Америкын Холбоото Штадуудай засагай хүтэлбэридэ шэнэ правительствын ерэһээр хоёр неделиһээ дээшэ саг үнгэрбэ. Энэнь ехэ саг бэшэ ааб даа. Тиимэшье һаань, американ шэнэ хүтэлбэрилэгшэд өөһэдынгөө гадаадын ба сэрэгэй политикын гол асуудалнуудаар һанамжаяа хэлэжэ, уласхоорондын байдалда ямар хараа бодол баримталха байһан тушаагаа олондо ойлгуулжа үрдибэ гээшэ.

США-гай президент Р. Рейган, гүрэнэй секретарь А. Хейг ба оборонын министр К. Уайнбергер гэгшэд һүүлэй үдэрнүүдтэ олоной урда үгэ хэлэжэ, өөһэдынгөө хараа бодолнуудые тайлбарилһан байна.

Тэдэнэй мэдүүлгэнүүдтэ баруун оронуудай ниитын ба политическэ ажал ябуулагшадай хэһэн ажаглалтануудые иигэжэ тайлбарилхада болоно: урмаа хухаралга, һэримжээ алдахагүй, һанаа зоборитой байдал.

Яахадаа тиимэб гэхэдэ, уласхоорондын шахардуу байдалые һуларуулан гуримшуулха талаар оролдолго гаргахын орондо, Вашингтоной шахардуу байдалые улам доройтуулхаар, буу зэбсэг бүтээн гаргалгые улам үргэдхэхөөр, Советскэ Союзда эсэргүү худал хуурмаг кампани дэлгэрүүлхээр бэлэн байһаниинь дээрэ нэрлэгдэһэн хүтэлбэрилэгшэдэй хэлэһэн үгэнүүд соо эли тодоор харагдаба.

Америкын Эн-би-си гэжэ телекомпаниин тэмдэглэһэнэй ёһоор, шэнэ захиргаанай хүтэлбэрилэгшэд табяад онуудтахи «хүйтэн дайнай» үеын үгэ хүүрнүүдые элбэгээр хэрэглэн, Советскэ Союзда эсэргүү хараа бодолтой байһанаа эрид шууд мэдүүлбэ. «Иимэрхүү мэдүүлгэнүүдэй ямар нэгэ аша туһа асарха байһанда этигэхэнь бэрхэтэй» гээд тэрэ телекомпани тэмдэглээ.

Англиин «Гардиан» гэжэ газетэдэ «Хүйтэн дайнай» жабарһаа Вашингтон улам хүйтэрнэ» гэһэн гаршагтай шэнжэлэл толилогдобо. Тэрээн доторнь стратегическэ буу зэбсэг хизаарлаха тушаа хэлсээ түргөөр һэргээхэ хүсэл эрмэлзэл Сагаан байшанда огто үгы гээд хэлэгдэһэндэ анхарал хандуулмаар байна. Тэрэ газетын һанамжын ёһоор, энэ ажаглалтань хадаа «буу зэбсэг бүтээн гаргалгые хизаарлаха тухай хэлсээе хүсэ баримталха хараа бодолтойгоор хээ һаа, США-да һуратгүй дээрэ» тэһэн Америкын шэнэ захиргаанай хүтэлбэрилэгшэдэй этигэл найдабарине гэршэлжэ үгэнэ.

Иимэ хараа бодолой айхабтар аюултай, зохисогүй байһаниие Австриин канцлер Б. Крайский онсолон тэмдэглэжэ, «хүсэ баримталха эрмэлзэлтэй бодомжогүй үгэнүүдые хэлэжэ болохогүй» гэһэн һануулга Вашингтондо хэһэн байха юм. «США-гай сэрэгэй хүсэн оройдоошье илагдашагүй бэшэ, энэнь Вьетнамда элирхэйлэгдэһэн ха юм», — гээд тэрэ тэмдэглэһэн байна.

Лондоной олондо нүлөө ехэтэй «Таймс» газетэ Франциин президент В. Жискар д' Эстэн ба ФРГ-гэй канцлер Г. Шмидт хоёрой һаяхан хэһэн мэдүүлгэнүүдые шэнжэлхэдээ, США-гай захиргаанай хараа бодолһоо тэрэнэй алгасаатай байһаниинь эли тодоор харагдана гэжэ тэмдэглэбэ.

ЗОНХИЛОГШОДТО ТҮШЭГЛЭНЭ

США-гай шэнэ правительство бүхэнэй гадаадын политикын талаар түрүүшын алхамуудай хүн зоной анхарал ехээр татадаг байһаниинь мэдээжэ. Тэдэ алхамуудаарнь шэнэ захиргаанай политическэ ажал ябуулгада сэгнэлтэ үгтэдэг гээшэ.

Энэ ушар байдалтай дашарамдуулан, юун тушаа хэлэлтэйб гэхэдэ, Вашингтондо хүндэ ямба ехэтэйгээр угтагдаһан хариин айлшадай нэгэн Урда-Корейн зонхилогшо Чон Ду Хван байба. Тэрэ хадаа нёдондо жэлэй май һарада Кванджу хотодо боложон арадай восстанида хабаадагшадай шуһа гам хайрагүйгөөр адхаруулжа, политическэ талаар өөртэнь эсэргүү тэмсэлшэдые аихабтар хатуу шангаар дараһан байха юм.

Гэбэшье бүхыдэнь багсаамжалан харахада, тэрэнэй зэрлиг муухай ааша Америкын засагаархидые заахашье гайхуулаагүй хэбэртэй. Чон Ду Хванай США-гай ниислэл хото үшөө ерээдүй байхада, гүрэнэй секретарь А. Хейг гэгшэ тэрээн тушаа һайшаал магтаалай үгэнүүдые гамгүйгөөр хэлэһэн, баруун оронуудай аюулгүй байдал хангаха системэдэ тэрэниие «найдамтай нүхэр, хамжагша, хабаадагша» гэжэ байжа нэрлэһэн байха юм.

Алас-Дурна зүгтэ Урда-Корейе империализмын хэрэм гэжэ США-гай хүтэлбэриин тоолодог байһаниие Сагаан байшанда Сеулай зонхилогшотой үнгэргэгдэһэн хөөрэлдөөнэй дүнгүүд үшөө дахин гэршэлэн харуулна. Хамтадаа абаһан коммюнике дотор заагдаһанай ёһоор, «Холбоото Штадууд Корейн хахад арал дээрэһээ сэрэгүүдээ гаргахые һанаашалнашьегүй». Тэрээнһээ гадна, Вашингтон зонхилогшодто буу зэбсэгүүдэй бүхэли системэ, сэрэгэй техникэ бүтээн гаргалгын технологи худалдахабди гэжэ найдуулһан байна. США-гай Сеулда хүргэдэг сэрэгэй туһаламжын хэмжээн энэ жэлдэ 160 миллион долларто хүргэгдэхөөр хараалагдана.

Урда-Корейн патриодуудые дарахынь, КНДР-эй хилэ дээрэ шахардуу шанга байдал дэмжэхынь тулада Чон Ду Хванда буу зэбсэгэй шухала хэрэгтэй байһанда ямаршье һэжэг байхагүй. Сеул ба Вашингтон хоёрой нэгэдэлэй ээрхэг түримхэй шэнжэтэй байһаниие үшөө ямар юумэн гэршэлнэб гэхэдэ, Американо-Урда-Корейн сэрэгэй «Тим спирит-81» гэжэ ехэ маневрой хэгдэжэ байха үедэ Сагаан байшанда зонхилогшотой хөөрэлдөөн үнгэргэгдэбэ. Пхеньянай «Нодон Синмун» газетэ тэрэ маневрые «бүдүүлиг харата ябуулга ба Корейн хахад арал дээрэхи эб найрамдалда аюулта ябуулга мүн» гэжэ нэрлэһэн байна.

Бага бэшэ удха шанартай үшөө нэгэ үйлэ хэрэг тушаа тогтое. Энэ һарада Урда-Корейдэ «президентын һунгалта» гэдэг үнгэргэгдэхэ ёһотой. Тэрэ «һунгалтаар» Чон Ду Хван өөрынгөө зонхилхы засагые хуулита болгохоор найдана. Энэ «һунгалтын» урда тээ Сагаан байшанда энэрхы сэдьхэлэй оршон байдалда тэрэнэй угтан абтаһаниие хараада абан, зарим нэгэ шэнжэлэгшэд зонхилогшодо «олон жэлдэ засагай хүтэлбэри барихыень» хүсэнэ.

Бүхы дээрэнь абажа харахада, иимэ политикын саашанхи арга боломжогүй байһанаа харуулһаншье һаа, США-гай шэнэ захиргаан зонхилхы ба хэһээлтын журамуудые дэмжэхэ хараа бодолоо үргэлжэлүүлхэ хүсэлтэй.

А. ЯКОВЛЕВ,
Ю. ЛОПАТИН.
М. КНЯЗЬКОВ.
(ТАСС).

ФРГ. «Унзере цайт» газетын бэшэһэнэй ёһоор, нёдондо жэл һургуули дүүргэһэн ФРГ-гэй хэдэн арбаад мянган хүбүүд, басагад ажабайдалаа ажалай биржэһээ эхилхэ баатай болоо. Мүнөө үедэ орон дотор 200 мянга гаран залуу хүнүүд үйлэдбэри дээрэ ажаллаха аргагүй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Дортмундда жагсаал боложо байна.

ТАСС-ай фотохроники.

Хилын саанаһаа

ТАСС АПН

КПСС-эй XXVI СЪЕЗДЫН ХҮНДЭЛЭЛДЭ

БУДАПЕШТ. КПСС-эй XXVI съездын хүндэлэлдэ зорюулагдаһан социалис мүрысөөн Венгридэ улам үргэжэ байна. СССР-һээ аб-[illegible] захилнуудые болзорһоонь урид дүүргэхэ, хаһиин гүрэнүүдтэ худалдагдаха продукци имагтал эрхим шанартайгаар бүтээхэ талаар шэглүүлэгдэһэн промышленна томо ехэ предприятинуудай хүдэлмэришэд, хүдөө ажахын ажалшад абаһан шэнэ уялганууд тухай мэдээсэлнүүд оронойнь бүхы заха булангуудһаа ороно.

«Аха дүү партиин XXVI съездые нэрэтэй солотойгоор угтая!» — гэһэн уряа доро хилэ шадархи Захонь [illegible] тумэр замшад ажаллажа байна. Советскэ Союз болон Венгриин хоорондо ашаа зөөлгэ энэ узелаар дамжуулагдан бэелүүлэгдэдэг юм.

Үйлэдбэриин митинг дээрэ захониинхид ехэ уялганудые абаа. Ашаа буулгаха, тээхэ хүдэлмэриин сагые хороохо, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ гэжэ тэрээн доторнь хэлэгдэнэ.

Ороной аграрна ехэ предприятинуудай нэгэн болохо Бабольнидохи хүдөө ажахын комбинадай коллектив габшагай ажалаа КПСС-эй съездэ зорюулна. Шубуунай фабриканудта тодхогдон табигдаха түхеэрэлгэ хэрэгсэлнүүдые гол түлэб КПСС-эй XXVI съездын урда тээ эльгээжэ дүүргэхэ гэһэн уялга предприятиин коллектив абаба.

Венгриин механическа комбинадай коллектив, Дебреценэй бүд нэхэгшэд, Татабаньиин шахтернууд болон бусад съездын хүндэлэлдэ ажалай уялгануудые абаһан байна.

ЖЕНЕВЭ. Хүнэй эрхэнүүдэй талаар ООН-ой комиссиин сесси эндэ боложо байна. Булимтаран эзэмдэһэн араб газар нютагуудта хүнэй эрхэнүүдые бүдүүлигээр загайруулжа байдаг Израилиин политикые дураа гутан буруушаана. Ирагай, Югославиин, Сенегалай, Кубын, Нигериин ба бусад гүрэнүүдэй, мүн араб оронуудай лигиин түлөөлэгшэд сесси дээрэ үгэ хэлэхэдээ, уласхоорондын эрхын, хүнэй зан ябадалай гол ёһонуудые Израиль гутамшаг муухайгаар хазагайруулна гэжэ тэмдэглэбэ. Израилиин булимтарагшадай үүдхэжэ байдаг гутамшаг ябуулганууд тухай олон тоото баримтануудые үгэ хэлэгшэд харуулна.

СССР-эй түлөөлэгшэ В. А. Зорин үгэ хэлэхэдээ, хүн зониие олоорнь хашалта харшалалтын, үндэһөөрнь үгы хэлгын, араб газар нютагуудые түсэбэй ёһоор колони болголгын политикые Израилиин засагаархид бэелүүлжэ байна гэжэ тэмдэглээ. 1967 ондо ээрхэг түримхэй ябуулгануудые хэжэ эхилһэнһээ хойшо Израиль булимтаран эзэмдэһэн газар нютагуудһаа 700 мянган шахуу хүниие үлдэн намнаа.

Өөһэдөө өөһэдыгөө тодорхойлжо, бэеэ дааһан байдалтай гүрэниие байгуулха гээшэ палестин арадай таһаршагүй эрхэ болоно гэжэ СССР-эй түлөөлэгшэ тэмдэглэбэ. ООП хадаа тэдэнэй ори ганса хуулита түлөөлэгшэ болоно.

США-гай делегат Израилиин ээрхэг түримхэйшүүлые аһан шадалаараа дэмжэһэн байха юм.

Тэрэнэй хэлэһэн үгэ бусад хэдэн оронуудай делегацинуудай дурыень гутаагаа. Ирагай түлөөлэгшэ Хабиб аль-Кайси тэрэнэй үгыень таһалжа, «американ делегаци арабуудые, хүнэй эрхэнүүдэй талаар ООН-ой комиссиие баһан доромжолно» гэжэ хэлээ. Сириин түлөөлэгшэ Диалла аль-Фатталь, Алжирай түлөөлэгшэ А. Салах-Бей гэгшэд Израилиин ээрхэг түримхэйшүүл болон алууршадые дэмжэгшые эрид шангаар буруушааһан байна.

ДУРАА ГУТАН БУРУУШААЛГА

БАЯРТА ОЙДО ЗОРЮУЛАГДАНА

УЛААН-БААТАР. Монголой Арадай революциин 60 жэлэй ойе һайндэрлэлгэтэй дашарамдуулан, Монголой радио «Найрамдал — хани барисаан» гэһэн радио-дамжуулгануудай шэнэ цикл бэлдэбэ.

Республикын эрхим түрүү хүнүүдэй — ажалай баатарнуудай, Монголой түрүүшын табан жэлнүүдэй ударнигуудай, мэдээжэ литераторнуудай, искусствын ажал ябуулагшадай ажабайдал болон ажал ябуулгатай радио шагнагшад танилсана. Монгол-совет соёлой ба экономическа холбоо барисаае харуулалгада ехэ анхарал хандуулагдана.

СИОНИСТНУУДАЙ БҮДҮҮЛИГ ААША

НЬЮ-ЙОРК. США-дахи сионистнууд Нэгэдэмэл Нацинуудай Организациие улам ехээр үһэридэг боложо байна. ООН-ой штаб-байрада Америкын еврей эмхинүүдэй президентнэрэй конференциин удамаршадай эмхидхэһэн пресс-конференци эндэ хэлэгдэһэнэй үшөө нэгэ гэршэ баримта болоно.

Конференциин түрүүлэгшэ Г. Скуодроной пресс-конференци дээрэ хэлэһэнэй ёһоор, Дүтын Зүүн зүгтэ хабаатай асуудалаар ООН-ой баримталдаг хараа бодол сионис бүлэгүүдэй дунда дураа гутааха ябадал эли бодо үүсхэнэ. Палестиные сүлөөлхэ эмхи Палестиныи араб арадай гансахан, хуулита түлөөлэгшэ мүн гэжэ мэдэрхэ, ООН-ой дэргэдэхи адаглагшын этигэмжэ тэрээндэ олгохо гэһэн ООН-ой шиидхэбэри сионистнуудай хоролхол илангаяа ехээр дэбэргэһэн байна. Скуодроной хэлэһэнэй ёһоор, ООН-ой Аюулгүйн Соведэй заседанинуудта ООН-ой түлөөлэгшэнүүдэй хабаадалга «таарахагүй, хүлисэхөөр бэшэ» болоно.

Пресс-конференцидэ хабаадагшадай хэлэһэн үгэнүүдһээ ойлгоходо, сионис удамаршад ООН-до бүдүүлиг хашалта хэхэ һанаатай байна. Тэдэнэр ООН-ой генеральна секретарь К. Вальдхаймтай уулзахадаа, Тель-Авивай ээрхэг түримхэй, булимтархы политикые шүүмжэлһэн шиидхэбэри гаргахаяа болихо гэһэн эрилтэ ООН-ой урда ультиматумай гуримаар шахуу табиба.

ПАТРИОДУУДАЙ ДОБТОЛГО

ГАВАНА. Фарабундо Мартиин нэрэмжэтэ Национальна сүлөөрэлгын фронтын (ФНО) партизан отрядууд Сальвадорой үргэн ехэ гарнидайда дээрэ хархис хунтын сэрэгшэдэй бэхилэлнүүдтэ шанга сохилто үзүүлбэ. Иишэ оронон мэдээсэлнүүдэй ёһоор, нигэрһэн үдэрнүүдтэ Уньон, Кускатлан, Чалатенанго департаментнуудта шанга байлдаанууд болобо. Патриодуудай амжалта түгэс добтолгоһоо уламжалан, дайсан ехэ гээгдэлдэ ороо.

Сальвадорой ниислэл хотоһоо зүүгээр 60 километртэ байдаг Сан-Висент хотодо патриодуудай бүлэг сэрэгшэд нютагай радиостанциие эзэмдэн абажа, ФНО-гой ээлжээтэ мэдээсэлые дамжуулба. Түбэй Америкын бэеэ дааһан хэблэлэй агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Кускатлан департаментда патриодууд долоон һууриин тосхониие мэдэлдээ абанхай. Ороной бусад районуудта партизанууд хэдэн хүүргэнүүдые тэһэлээ, гол замай хүдэлөөе хаагаа.

В. Брандтын мэдүүлгэ

БОНН. «ФРГ-гэй зүүн хүршэнэртэй шахардуу байдал һуларуулха ба харилсаа холбооной политика бэелүүлжэ үргэлжэлхые социал-демокрадууд хүсэнэ. Мүнөөнэй орёо оршон байдалда энэ замаар туилагдаһые түбхын түрүүн үлөөхэ шухала байна», — гэжэ СДПГ-гэй түрүүлэгшэ В. Брандт Бонндо байдаг гадаадын журналистнуудай урда үгэ хэлэхэдээ мэдүүлбэ.

Баруун оронуудтай Бонной харилсаан тухай хэлэхэ зуураа, тэрэ иигэжэ тэмдэглээ: «Баруунай союзда үнэн байдагнай элитэ, тиигэбэшье бидэндэ өөһэдын хүсэл бодолнууд бии байдаг». Политикын шухала асуудалнуудаар СДПГ-гэй баримталдаг хараа бодолые элирхэйлэн тайлбарилхадаа, В. Брандт иигэжэ мэдүүлбэ: «Шахардуу байдал һуларуулха, хүсэнүүдэй тэнсүүри, тэрэ тоодо сэрэгэй талаар тэнсүүри сахихын түлөө, зэбсэгүүдые хороохын түлөө шадаха зэргээрээ оролдонобди. Атлантикын нэгэдэлдэ үнэн байлга — мүн лэ манай партиин хараа бодолой үндэһэ һуури болоно», — гэбэ.

Баруун Европын хэдэ хэдэн оронуудай, тэрэ тоодо ФРГ-гэй газар дайда дээрэ нейтронно зэбсэг тараан тодхохо гэһэн Америкын шэнэ захиргаанай түсэбүүдые СДПГ-гэй түрүүлэгшэ буруушаана. «Энэ асуудалаар США-гай оборонын министр К. Уайнбергерэй хэлэһэн үгэ минии урмые хухалаа. Тэрээн тухайдань хэблэлэй мэдээсэлһээл мэдээб. Политикын талаар хубилалтануудай хэгдэһэн тухай союзнигуудтаа дуулгадаггүй гээшэ ха. Союзнигуудтаа иимээр хандажа болохогүй ааб даа» гэбэ.

«Уласхоорондын мүрдэлгэ хюдалга» тухай Америкын захиргаанай үүдхэһэн, тэрээнтэй бүхы дэлхэйн национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөе тэрэнэй адлидхаһан юмнолой кампани тушаа хэлэхэ зуураа, Брандт иигэжэ харюусаба: «Энэ асуудалаар хэблэлэй тунхаглаһан мэдээсэлнүүдэй үнэн һаань, бодото байдалые ехээр хазагайруулһан ябадал гэжэ тоолохо байнаб».

Дэлхэй дээрэ ехэ буруушаал үүсхээ

ЛОНДОН. Нейтронно зэбсэг бүтээхэ ба Баруун Европодо тараан тодхохо түсэбүүдээ һэргээхэ тухай США-гай оборонын министр К. Уайнбергерэй мэдүүлгые Англиин олонитэ ехээр дураа гутан угтаа. Америкын министрэй энэ үгэ элдэб программануудые, тодорхойлон хэлэбэл: химическэ зэбсэг үйлэдбэрилхэ, дундуур зайда хэрэглэгдэхэ ядерна ракетэнүүдые Европо түбидэ тараан тодхохо хараа бодол дары бэелүүлхэ гэдэг США-гай засаг баригшадай түсэбүүдтэйнь сэхэ холбоотой юм, — гэжэ ядерна зэбсэг хуряахын түлөө британска хүдэлөөнэй түлөөлэгшэ мэдүүлбэ. Американ захиргаанай түсэбүүд бэелүүлэгдэбэл, ядерна зэбсэг хэрэглэһэн хёморооной үүдхэгдэхэ аюулые бүри ехэ болгохо байха гэжэ тэрэ тусхайлан тэмдэглэнэ.

БОНН. СДПГ-һээ Бундестагай депутат Г. Шеер Баруун Европодо нейтронно зэбсэг тараан тодхолгые эрид буруушаана. Мүн оборонын асуудалнуудаар Бундестагай комиссиин гэшүүн Г. Шеер Европодо нейтронно зэбсэг тараан тодхохо гэһэн США-гай һанаашалгые зүбшэн хэлсэлгын үедэ «тэдэ түсэбүүдые буруушаахыень» «харюусалгаяа мэдэрдэг политическэ ажал ябуулагшадые» уряалба.

САН-ФРАНЦИСКО. Нейтронно зэбсэг олоор бүтээжэ эхилхэ тухай США-гай шэнэ захиргаанай түсэбүүд ушар ёһо мэдэхэ американ олонитын дунда ехэ буруушаал үүсхэнэ, — гэжэ «Врачнууд социальна харюусалгын түлөө тэмсэхэ» гэһэн нүлөө ехэтэй эмхиин түлөөлэгшэ Говард Корнфелд (Калифорниин штат) мэдүүлээ.

РИМ. Италиин парламентын Депутадуудай палатын оборонын асуудал шэнжэлдэг комиссиин гэшүүн, социалист Ф. Аккаме Баруун Европын оронуудта нейтронно зэбсэг тараан тодхохо түсэб бэелүүлжэ захалха гэһэн Пентагоной түсэбүүдые буруушаана. Америкын захиргаанай эдэ һанаашалганууд бэелүүлэгдэбэл, Баруун Европодо ракетно-ядерна хёморооной үүдхэгдэхэ аюулые бүри ехэ болгохо байна гэжэ тэрэ тусхайлан тэмдэглэбэ.

(ТАСС).

ХҮН ба байгаали

ДОРГОН

Шара набшын халуунай үнгэрөөд байха үедэ Москвагай зоопаркын түлөөлэгшэ— залуу эрдэмтэ дорго абаашаха хэрэгээр манай нютаг хүрэжэ ерэбэ. Тэрэ хүн һургуулиин эдиршүүлые суглуулжа, угаа һонин хөөрэлдөө үнгэргэбэ.

Суута ангуушан Даша-Сэрэнэйдэ тэрэнэй ошохо болоходонь, намайе газаршанаар томилбод. Би һөөл баярлабаб. Бүри олон юумэ дуулаха, харахам хаям.

Тиигээд хүнгэн машинада һууҗа мордобобди. Даша-Сэрэн үбгэжөөл гэртээ байба.

Бидэ нэгэ хүндые өөдэ үтэжэ, голдоо уһан булагтай, шэбэр бургааһатай үргэн ехэ хотогор газарта хүрэжэ ерэбэди. «Энэмнай Дорготын гол бээшэл даа», — гэжэ үбгэжөөл хэлэбэ. Тиигээд ангууша нохой хүтэлэнхэйнүүд, нилээд удаан ябагалжа, нэгэ хуурай дошо болдогуудта хүрэжэ ерэмсээрээ:

— Эндэ! — гэжэ ангуушамнай заажа хэлээд, арадаа үргэлжэ ябаһан мэшээг сооһоо эрдэмтынгээ асарһан улһан бүхэ губшуурнуудые гаргажа, туд бүрниинь үзүүртэ модонуудые бүхөөр уяба. — Доргон хоол бэдэржэ гараа ёһотой. Эгээл энэ багта гурба-дүрбэн нүхэн байха. Тэдэнние бүглэхэ хэрэгтэй,— гээд эрдэмтэдэ хандахадань, тэрэнь үнөөхи губшуурнуудаа нүхэн бүри дээрэнь дэлгэн хаяба. Баһал ангуушан хүн хаш; аргагүй шуумар түргэн. Үбгэжөөлнай тиигээд бидэнние: «Эндээ бэеэ нюугаад, хүлеэгээд байгаарайгты», — гэжэ захяад, хотошо томо нохойгоо хүтэлөөд, хотогорой үргэн голые уруудаад ябашаба.

Бидэ дүтэхэнэ һаглайлдан ургаһан бургааһан шугы соо хорожо, абяа аниргүй һуубабди.

Теэд удабашьегүй, гэнтэ нохой шангаар хусаад, тэрэнээ Даша-Сэрэн үбгэжөөлэй аргааханаар хорихонь дуулдаба. «Оо, олдобо хаям, жаалдамаршни», — гэжэ баярлахымнишье тэндэ, ута унжагар бэетэй амитан зурагашан бии болоод, эгээл маанадта дүтэ байһан нүхэ руу нюдэ сабшаха зуура гулдиран оробо. Нохойшье мэнэ хойноһоонь гүйн ержэ, тэрэ амитанай хоргодон ороһон нүхэ руу тонголзожо хэрхирбэ.

Эрдэмтэн гүйдэлөөрөө ошоод, нүхэ руу шэрэгдэн ороһон губшуурай үзүүртэ уяатай модонуудые хэды ехэ мушхаадхиба. Тиин хэдэн секундын үнгэрэмсөөр, доргомнай нүхэн сооһоо гэдэргээ сухарин гаража, губшуур соогоо тэршэлбэ. Даша-Сэрэн үбгэжөөл аахилһаар хүрэжэ ерэбэ.

Хэдэн минута үнгэрөөд байхада, талада ябаһан доргон адар томо хайрсаг соо хаагдашоод һууба. Тарган гээшэнь хэлэшэгүй. Шахамал гахай шэнги. Тиигээд тэрэ доргосо машинадаа ашабабди.

— Энэ доргон нислэлэй зоопаркда манай эндэхи орон нютагай амитадай түлөөлэгшэ болуужаг, — гэжэ Даша-Сэрэн үбгэжөөл хэлэбэ.

Нислэл хото иигээд ошоо һаа, тэндэ нютагаингаа дорго заатагүй харахал бэзэб.

НУГАҺАН

Нэгэтэ баһал намар «Хөөлэнтин» нуурай эрьедэ нууга түхеэржэ, нугаһа шүрхынүүдэй ниидэн ерэхые амадажа һуубаб. Нуур дээрэ манан унанхай, туулган хүхэ нюруунь хашарһатан миралзана. Яраад, үлэн хооһоор ерээшье һаа, нилээд удаан тэсэжэ һуубаб. Ниидэжэ ерэхэ нэгэшье амитан үзэгдэнэгүй. Эндэһээ ябаа һаа дээрэ болоо хаш даа гэжэ бодоноб. Тиин юумэеэ хуряажа бодохо гэжэ байтарни, тон дүтын ожорһон соо уһанай салгидаха дуулдаба. Загаһан юм аабы гэжэ хахуулигүй байһан тула балай хэрэгсээбэгүйб. Тэрэмни хоёрдохиёо салгидуулба. Али ондатра гү? Үбдэг дээрээ үндын тэрэ зүг тээшэ шагаажа харабаб. Тиигэн гэһэймни, дали дээгүүрээ һолонго татууһан томо гэгшын һоно нугаһан тоомтон аалиханаар тамаржа ябаба. Теэд орой гансаараа гээшэ гү? Боржониинь яаһан бэ? Түр зуураа хүлеэжэ туршабаб. Тэрэмни няар-няар гээд, нам тээшэ бүри дүтэлбэ. Ондоо нугаһадта ороходоо, юрэдөө, нэгэ һэжэг түрүүлмэ ондоохон. Буугаа абажа, шабхыень татабаб. Һоно нугаһан абяархан сошобошье, ниидэбэгүй. Харин хажуу тээшээ халба һүрөөд лэ, балай яаранагүй. Оножо обсоржо харахадамни, үрөөһэн далинь бэсдэ нялдахаяа болижо, уһан дээгүүр һанжашанхай. Буудууһан лэ байгаа хаш. Тиигээд үршөөл хайра гүйһан шэнги нам тээшэ угаа хайратайгаар хараадхиха юм. Теэд иимэ үрөөлэ ганса болоһон, үншэрһэн зобоһон амитаниие дээрэһээнь үшөө дэбһэжэ, хюдажа байха гүш даа. Үнэхөөрөө хайрлажа, хойноһоонь оймоно ороод, дүмүүхэнэр барижа, сумаа руугаа хэбэб.

Иигэжэ олзотой соогоо бүри амиды олзотой боложо, гэр тээшээ яаран гэшхэлбэб. Амитаниие зобоохошни гэжэ аба, эжым балай дуратай байбагүй. Тэрэ нугаһанайнгаа һанжаһан далиинь шархада үдэр бүри эм түрхижэ, өөрыень һайнаар тэжээжэ оробоб. Тэрэмни хүндэ хорлуулһан, тольбо зэрлиг шубуун аад, минии һай хэжэ байһаниие ойлгоһондол, намда аргагүй эрьешэбэ. Намайгаа танидаг, хойноһоомни дахадаг, хүл доогуурни орёосолдодог болобо. Би тэрэнээ үзэсхэлэндэ табигдаһан амита хараһан шэнгеэр аргагүй гоёшоодог һэм. Һолонго татууһан үдэ далиинь эльбэн, харабтар хурса толгойтой, шэл мэтэ сэхитэрхэн нюдэнүүдыень, хабтагар шарахан хоншоорыень, бишыхан һэлюур шэнги хүлнүүдыень шэнжэлэн хаража һайшаадаг байбаб. Тэрэ нугаһаяа урдаа байлгажа, дүрыень уһан шэрээр зураадшье туршабаб.

Нугаһамнишье эдэгэбэ, һэргэбэ янзатай. Үнөөхи далиия бэедээ хумин няажа, хаа-яахан дэбижэ үзэдэг болобо.

Нэгэтэ үглөөгүүр газаа түлеэ хахалхаяа гарахадаа, тэрэ һоносо сарай сооһоо гаргажа, сүлөөдэ табибаб. Тиихэдэмни аргагүй баяр хүргэһэндэл пяар-пяар дуугаржа, хажуудамни маярган алхалжа ерээд, хүл доогуурни юушьеб хэлэһэн, домоглоһон шэнги пяар-пяар дуугарна. Түлеэгээ хахалжа оробоб. Эрьеэд лэ тэрэнээ харанаб. Юушье һэжэглэнэгүйб. Һономни һөөл һалажа ядаһандал адли, намаяа тойроод лэ, богонихон хоёр хүл дээрээ найгалзан алхална. Балайшье холо ошоногүй. Тиигэжэ байтараа далинуудаа дэлижэ үзөөд, бүхы хүсэн, соонь дэбихэдээ, агаарта гэнтэ дэгдэшэбэ. Тиигээд һууха, буухань аа гү гэһэмни, нам дээгүүрээ тойрожо ниидээд, огторгойн үндэртэ гарашаба. Тиин «баяртай» гэһэн юм шэнги гансахан лэ дахин дуугараад, баруун зүг барин талиишаба. Нюдэнэйнгөө уһаташатар, харагдахаяа болижо, далда ороторнь, нугаһаяа шэртэн харабаб. Уһа нуурнуудаа, эжэл нүхэдөө бэдэржэ, дахин бусажа ерэлтэгүйгөөр ниидэн ошоһыень ойлгобоб. Газаамнай гансата хооһоршобо. Сэдьхэлни халта уярба. Гэбэшье ядарһан тулиһан амитаниие үргэжэ, эрхэ сүлөөдэнь табиһандаа баярлаа бэлэйб.

ЖЭРХИ

Зунайнгаа амаралтын үедэ геологуудай экспедицидэ ябалсабаб. «Хүн зонтой таниилсажа һура, хүдэлжэ һура», — гэжэ абамни захяа һэн.

Тиигээд нэгэтэ геологуудтай хамта центр ерээд, хүнгэн машинаар бусажа ябабабди. Ой тайга соогуур годирһон харгыгаар гүйлгэжэ ябатараа, жолоошомнай машинаяа гэнтэ байлгажархиба. Юун болооб? Машина эбдэрээ гү, али ан арьяатан ябаа гү? Теэд машина сооһоо балай юушье харагданагүй. «Һүрэг жэрхинүүд харгы хүндэлэн гаража ябана. Үтэр бууҗа харагты»,— гэжэ жолоошомнай хэлэбэ. Би үүдэнэй хажууда һууһан тула бултанһаа урид гүйжэ гарабаб... Жэрхинүүдшье харгын хоёр тээгүүр ухаа тооһо бутарса харайлдан, тэрьедэжэ хоромсоороо, бэе бэеэ үгылһэн дуудаһан юм шэнги хоёр тээһээмни хараал шэрээл бололдон, эшхэрэлдэхэ юм.

Харгын хажуу талада гансаарханаа гээгдэһэн нэгэ жэрхи машина сооһоо гаража ерэһэн зонние һонирхон гайхаһандал хойто хоёр хүл дээрээ тобхойходожо һууба.

Би тэрэ убайгүйхэн, һонюуша жэрхидэ дүтэлэн сомсойжо, гараа һарбайбаб. Тиихэдэмни шэгшы хургыемни шэнжэлэн үнэрдэжэ үзөөд, альган дээрэмни гаража һуушаба. Тиигээд хүлхыһэн уужам хамсы руумни аргагүй шагаажа хараба. Тэндэ дулаан, зохид шэнгеэр үзэгдөө юм һэн гү, унхидажа, һабардажа үзөөд, хамсы руумни харайн орошобол даа. Хажуудамни харан зогсоһон геологууд бултаараан энеэлдэшэбэ.

Майхандаа хүрэжэ ерэмсээрээ, тэрэ һонин амитаяа хүбэнтэй хүүртигэйнгээ баруун хармаан соо һуулгажархиба гээшэб. Теэд юун гэхэбта? Тэрьедээгүйл даа. Харин тэндээ байрлашаба хаям. Тиигээд бай байһаар хэнһээшье эшэхэ айхаяа болибо. Стол дээрэ гараад, тэндэ табяатай юумэндэ эзэрхэжэ ородог һэн. Хилээмэнэй үлэгдэл түүжэ. хоёр жабжаараа дүүрэтэр хээд, хармаандаа гүйжэ ошохо.

Үнгэрхэдөө зүүн хармаан соомни байһан хэдэн монсогор конфетэнүүдые баруун хармаан руум зөөжэрхибэл даа.

Ямар нэтэрүү амитамши даа гэжэ һанаад, сухални хүрэжэ, тэрэ нюрган дээгүүрээ эреэхэн һудалтай, зөөлэхэн сасаг һүүлтэй амитаниие стол дээрэһээ шүүрэжэ абаад, хүүртигэйнгээ хармаан руу хэжэрхибэб. Тэрэмни тэндэһээн гүйжэ гараагүй, харин орбогошон хүдэлжэ, гомдоһон мэтэ ууртай шангаар эшхэрбэ.

Тиигээдшье хэһэбэгүй. Хармаан сооһоо дахин шагаажа, булталзан гараад, баһал үнөөхи стол дээгүүрээ бүмбэржэ, убдэл-сүбдэл суглуулха...

Хахад һара тухай саг соо хармаан соогоо тэрэниие дура зоргон соонь байлгаа бэлэйб.

Тиигээд хэды хорогүйшье һаа, үнгэрмэ нэтэрүү, убайгүй байхадань, шоо үзөөд, экспедициһээ бусалгандаа ой тайгадань орхижорхёо агша һэм.

Р. ЦЫБИКОВ.

БЭЛИГТЭЙШҮҮЛЭЙ БЭЛЭГ

Үдэшэндөө, ажалта үдэрэйнгөө һүүлдэ уран һайханай харалгада, искусствада дуратайшуул соёлой байшангуудта, клубуудта ошолог. Эсэхэ сусахые мэдэнгүй концерт, нааданда бэлдэгшэд энэ дуратай хэрэгээ ёһотойл амаралтамнай гэдэг юм.

Мүнөө үедэ Улаан-Үдэ хотымнай промышленна предприятинуудай, бусад эмхи зургаануудай дэргэдэхи уран һайханай коллективүүд КПСС-эй XXVI съездые угтуулан, тусхай бэлэдхэл ябуулжа байнхай. Манай штатнабэшэ корреспондент П. Бурмакинай буулгаһан зурагууд дээрэ зарим коллективүүдэйнь түлөөлэгшэд харуулагданхай. Тодорхойлбол, **1-дэхи зураг дээрэнь** авиационно заводой «Рассвет» гэһэн соёлой байшангай хоорой эдэбхитэд дуулана. **2-дохи зураг дээрэнь** «Багульник» гэһэн дуу, хатарай ансамблиинхидай хатар гүйсэдхэхыень харанат. Мяха-консервын комбинадай соёлой байшанда Т. Полозовагай хүтэлбэри доро хүдэлдэг тус ансамбль холо, ойгуур суутай болонхой. Улаан-Үдын авиационно заводой, мүн Улаан-Үдын мяханай комбинадай коллективүүдэй уран бэлигтэйшүүл сүлөө сагаа иигэжэ ашатай туһатайгаар үнгэргэнэ гээшэ. Үдэргөө станогой дэргэдэ зогсожо, ажалай үдэрэй дүүрэхэдэ, тэдэнэр үдэшэниинь соёлойнгоо байшанда сугларжа, шэнэ дуу сэжэлдэхэдэ, шэнэ хатар гүйсэдхэхэдөө, сэдьхэлдээ ехэ баяргайнууд ябана ха юм. Тиигэжэ шэнэ дуу гү, али хатарта һураха репетици хэхынгээ хажуугаар соёлой болон бусад олон асуудалнуудаар дундаа хөөрэлдэжэ, һаналаа хубаалдадаг гээшэ. Уран һайханай бүлгэмдэ хабаадагшад хододоо хүнэй дунда, хүхюу сэнгүү, урагшаа һанаатайшуул болоно.

Уран һайханай иимэрхүү коллективүүдые дурдаа һаамнай, республика дотор олон ааб даа. Тэдэнэрэй эдэбхи үүсхэлээр хүн зон сүлөө сагаа һайнаар үнгэргэхэ, өөрынгөөшье бэлиг шадабариие туршаха гэжэ оролдоно бшуу.

П. БУРМАКИНАЙ
фото-текст.

НЮТАГ НЮТАГАЙ ҺОНИН

АЯНШАЛГАДА МОРДОБО

Жэлэй туршада аяншалагшадай 7 поезд аян замда эльгээгдэдэг. Мүнөө 128 хүнһөө бүридэһэн бүлэг аяншалагшад жэлэй эхинһээ түрүүшын маршрудаар, онсолбол, Прибалтикын хото городуудаар ябахаар мордобо. Минск, Вильнюс, Ригэ, Таллин хотонуудай үзэсхэлэн һайхан түхэл дүрые, түүхын дурасхаалта газарнуудые хужарлан хаража, сэдьхэлдээ дурасхаал болгон үлөөхэ дуратайшуул эртээнһээ путёвконуудые худалдан абаа һэн. Энэ удаа гол түлэб коммунальна ажахын, хэлхээ холбооной управленинүүдэй, хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд өөрсэ янзын аяншалгада гараа.

Удаадахи поездын зам мартын 3-һаа 14 болотор үргэлжэлхэ. Энэ удаа түүхын ба соёлой памятнигуудаар баян хото городуудые, жэшээлхэдэ, Псков, Новгород, Выборг хаража, һонирхоходо аятай.

Амаралтын үдэрэй маршрудууд урдынхидаал хүдэлмэриеэ үргэлжэлүүлһээр. Гадна һурагшадай хабарай амаралтын хаһые угтуулан, бюрогой хүдэлмэрилэгшэд бэлэдхэл ябуулһаар. Коллективээрээ, класс классаараа аяншалха хүсэлтэйшүүлдэ ороной ямаршье зүг хүрэмөөр путёвконууд дурадхагдана гээшэ.

В. ВАХРУШЕВА,
аяншалга ба экскурсиин бюрогой хүдэлмэрилэгшэ.

Хяагтын медицинскэ училищиин нэгэдэхи курсын студентнэртэ тус училищиие анхан сагта дүүргэһэн мэргэжэлтэд айлшалба. Гушаад онуудай комсомолка, багша М. И. Рещикова ажалайнгаа намтар тухай, хамтын байдал тогтооходо ушарһан бэрхэшээлнүүд тухай һонирхолтойгоор хөөрөө.

М. И. Рещиковагай һурагшадай нэгэн, Буряадай АССР-эй габьяата врач М. М. Черняева СССР-эй элүүрые хамгаалгын отличник юм. Тэрэ 22 жэлэй туршада училищида багшална. М. М. Черняева залуу кадрнуудые һурган хүмүүжүүлгэдэ бүхы мэдэсэ, шадабаряа зорюулдаг. Хяагтын түбэй районно больницын дэргэдэхи поликлиникые даагша В. И. Тогаева, медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай райкомой түрүүлэгшэ Т. П. Курачедова, районой түбэй больницын ахамад медсестра Л. А. Синицына ба бусадшье М. И. Рещиковагай шабинар юм.

Түгэсхэлдэнь студентнэр айлшадтаа концерт харуулжа, дурасхаалта бэлэгүүдые барюулаа.

Е. АЛЕКСАНДРОВ.

МАРТАГДАХАГҮЙ УУЛЗАЛГА

Шэнжэлгэнь урагшатай

Бүхэсоюзна харалгын дүнгүүдээр республикымнай һургуулинуудай дэргэдэхи музейнүүдэй долоониинь «Һургуулиин эрхим музей» гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэһэн юм. Энэ тоодо 15 жэлэй саана байгуулагдаһан Потанинай дунда һургуулиин хизаар ороноо шэнжэлгын, Улаан-Үдын 52-дохи һургуулиин дайшалхы алдар солын музейнүүд оролсоно. Эдэ музейнүүдтэ түрэл нютагай һэргэн хүгжэлтые, революцида хабаадагшадые, дайнда шалгарагшадые харуулһан экспонадууд олон. Советскэ Союзай Герой В. Б. Борсоевой ажабайдал, намтарһаа эхилээд, партизан хүдэлөөндэ хабаадалса һан Б. М. Бакиров тухай хомороо шухаг материалнууд суглуулагданхай. Дайшалхы габьяа гаргаһан хүбүүд, басагадаа Эхэ орон мартаха ёһогүй бшуу. Эгээл нимэ бодоһоо уламжалан, баатар габьяатанай нэрэ соло мүнхэлэгдэнэ гээшэ.

Һургуулинуудай дэргэдэхи музейнүүдтэ һуралсалай хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулагдадаг. Түүхын, литературын, географиин хэшээлнүүд эндэ үнгэргэгдэдэг, һурагшад баяр ёһололой оршон байдалда пионертэ, комсомолдо абтадаг. Ажал ябуулгаяа һонирхолтойгоор эрхилдэг коллективүүдые нэрлэхэ гэбэл, Зэдын районой Зэлтэрын һургуулидахи Рокоссовскиин нэрэмжэтэ, мүн Бэшүүрэй райондохи Бага-Куналейн һургуулиин музейнүүдые дурдамаар. «Победа» колхозой байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн гүйсэхэдэ, Бага-Куналейн һурагшадай эмхидхэһэн музей арадай гэһэн нэрэ зэргэтэй болгогдоо һэн.

Н. АЖЕЕВА.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «КПСС-эй XXVI съездэ— эрхим угтамжа»—мэдээсэлнүүдэй суглуулбари. БАМ-ай һүүлэй шэнэ һонин. «100-һаа 145: хонишон Сундуевтан нимэ зорилго урдаа табинхай». — В. Бадмаевай статья. РСФСР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указууд.

Хоёрдохи хуудаһанда. Партийна ажабайдал. «Найдамтай һайнаар бариха, болзорһоонь урид ашаглаха»— А. Мазаевай статья. Табан жэлэй түрүүшүүл. «Үшөө үндэр дабаан дабагдаха»— В. Пешняевай очерк. Редакцида ерэһэн бэшэгэй мүрөөр.

Гурбадахи хуудаһанда. Совет ёһо шэнжэ: хүн ба табан жэл. «Гэр бүлэ дүнгүүдээ согсолно»—А. Коротаевагай очерк. Уласхоорондын шэнжэлэл.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. Нютаг нютагай һонин.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 —Дамжуулгын программа. 9.00 —«Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.05 — «Белые ночи» — уран һайханай фильм. 11.35 —«Ан амитадай ажамидарал». 12.35 — Шэнэ һонин. 15.25 —Дамжуулгын программа. 15.30 — Шэнэ һонин. 15.50 — Ороной студинуудай телевизионно бариматта фильмүүдэй программа. 16.20 — Арадай инструментнүүдэй концерт. 16.50 — «Залуушуулай адресууд».

Улаан-Үдэ. 17.50 — «Рига» — киноочерк. 18.00 — «Электрын элиэ хүсэ алмаха» гэһэн дамжуулга.

Москва. 18.45 — «Хүхюун нотонууд». 19.00 — Бүмбэгэтэй хоккейгээр дэлхэйн чемпионат. СССР—Финлянди (2-дохи тайм). Хабаровскаа дамжуулга. 19.45 — «Мүнөөдэр — түбэ дэлхэйдэ».

Улаан-Үдэ. 20.00 — «Байгал» —программа (буряадаар).

Москва. 20.25 — «Хүн ба хуули». 20.55 —«Карл Маркс. Молодые годы»—телевизионно олон серитэй уран һайханай фильм (1-дэхи сери). 22.00 — «Время».

Улаан-Үдэ. 22.35 — «Хэн түрүүлнэб?» — залуушуулда зорюулагдаһан дамжуулга (үнгэтэ). 23.15 — «Дуун — минии хуби заяан». Фильм-концерт.

Москва. 24.00 — «Мүнөөдэр — түбэ дэлхэйдэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 17.50—«Ерээдүй түүхэ дабшалга» — телевизионно бариматта фильм.

Улаан-Үдэ. 18.45 — Сонин мэдээ. 18.55 —Үхибүүдтэ. Мультфильмнүүдэй программа.

Москва. 20.00 — Белорусси ССР-эй гүрэнэй хатарай ансамблиин концерт.

Улаан-Үдэ. 20.25 — Телевизионно бариматта фильм. 21.00 — «Время». 21.25 — [illegible] 22.25 — «Рикошет» [illegible]

Москва. 22.35 — [illegible]

СПАРТАКИАДА

ОЛОНИИЕ ХАБААДУУЛХА ШУХАЛА

БУРЯАДАЙ АССР-эй үбэлэй VII спартакиадын түгэсхэлэй мүрысөөнүүд дүүрэбэ. Энэ ехэ мүрысөөн мартын 1-һээ 15 болотор Кемеровэ хотодо үнгэргэгдэхэ РСФСР-эй арадуудай үбэлэй VII спартакиадын тоосоогоор эмхидхэгдэһэн байна.

Хүдөөгэй районуудай суглуулагдамал командануудай дунда үнгэргэгдэһэн спартакиадада 17 район сооһоо 10-ниинь хабаадаба. Баргажанай, Зэдын, Яруунын, Хяагтын, Хурамхаанай, Прибайкалиин, Захааминай районуудай түлөөлэгшэдөө иимэ ехэ мүрысөөндэ эльгээгээгүй байһаниинь халагламаар.

Хүдөөгэй районуудай спортсменүүд санаар, бүмбэгэтэй хоккейгээр мүрысэбэ. Загарайн районой түлөөлэгшэд санын харгы дээрэ онсо шалгаржа, түрүү һуури эзэлээ. Кабанскын районой санашад—хоёрдохи, Хойто-Байгалай районой команда гурбадахи һуурида гараһан байна. Мухар-[illegible]

Хориин, Бэшүүрэй районуудта мүн лэ иимэ байдалтай.

Эхэнэрнүүдэй суглуулагдамал команданууд сооһоо Кабанскын санашад 4×5 километрэй эстфетэдэ 1.26,30 час саг харуулжа, илалта туйлаба. Загарайн, Мухар-Шэбэрэй команданууд удаадахи һууринуудта гараа.

Эрэшүүл 4×10 километрэй эстафетэдэ урилдаба. Эндэ загарайнхид эрхимлэһэн байна. Хойто-Байгалай, Кабанскын түлөөлэгшэд удаадахи шангуудта хүртэһэн байха юм.

Басагад болон эхэнэрнүүд табан километртэ урилдаба. Загарайһаа Елена Зубакина энэ зайе 18.33 минута соо гаталжа, басагадай дундаһаа илаа. Валентина Балдакова [illegible]

Хойто-Байгалай районой санашадай гурбадахи һуури эзэлээшье һаань, хоккейгээр командаяа мүрысөөндэ табяагүй байжа, эдэнэр дүрбэдэхи һуури эзэлһэн байна. Хоккеистнүүдэй мүрысөөндэ илаһан Хэжэнгын район санаар командаяа табяагүй байһанһаа урагшагүйдөө.

СПОРТЫН 7 бүлгэм болон клубай суглуулагдамал команданууд биатлоноор, конькигаар, санын урилдаагаар мүрысөө.

«Буревестник» бүлгэмэй суглуулагдамал команданууд эдэ гурбан зүйлөөр бултандань түрүү һуури эзэлбэ. «Забайкалец» гэжэ спортклубай команда—хоёрдохи, «Труд» бүлгэмэй түлөөлэгшэд гурбадахи [illegible]

«Локомотивай» команда илаһан байна.

Эдиршүүл 10 болон 15 километртэ, эрэшүүл 10 болон 20 километртэ мүрысөө. В. Носков, А. Лапердин, С. Горшков, А. Шайдуров гэгшэд илажа, спартакиадын чемпионууд болобо.

Спортын бүлгэмүүд болон клубуудай санашадай суглуулагдамал командануудай хоорондо эстафетэ дамжуулгатай мүрысөөн илангаяа һонирхолтой шанга тэмсэлдэ үнгэрөө. «Буревестник» бүлгэмэй суглуулагдамал команданууд илаһан байна. Басагадай дундаһаа «Локомотив», хүбүүд сооһоо «Спартак» бүлгэмүүдэй түлөөлэгшэд нэгэдэхи һууринуудые эзэлһэн байха юм. [illegible]

Спартакиадын түгэсхэлэй мүрысөөнүүд юу харуулааб гэхэдэ, манай республикын хүдөөгэй районуудта, спортын бүлгэмүүд болон клубуудта үбэлэй зүйлнүүд жэгдэ һайнаар хүгжөөгдэнэ гэхын аргагүй. Хэдэн бүлгэмүүдтэ, тусхайлбал, «Спартагта», «Локомотивта», «Урожайда» конькигаар урилдалга хүгжөөгдэнэгүй бшуу. ЛВРЗ-гэй спортклуб биатлоноор, санын урилдаагаар суглуулагдамал командануудаа түгэсхэлэй мүрысөөндэ табингүй, аяар 6-дахи һуурида гараһан байха юм.

Спартакиадын үедэ тохёолдоһон дутуу дундануудые усадхан зайсуулхын тула спортын бүлгэмүүдэй, клубуудай, райсоведүүдэй хүтэлбэ-[illegible]

Е. ШУНКОВА,
респспорткомитедэй ахалагша инструктор.

Редактор Р. Б. ГАРМАЕВ.

МАНАЙ АДРЕС-ТЕЛЕФОНУУД, ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. ЛЕНИНА, 35. редактор—2-54-54, приемная —2-54-93, зам. редактора—2-68-08, зам. редактора—2-62-62, отв. секретарь —2-50-52, секретариат—2-66-76, отделы: партийной жизни—2-60-91, пропаганды—2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства—2-58-36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21, информации—2-34-05, перевод—2-54-93, писем и селькоров—2-67-81, корректорская—2-35-95, машинное бюро—2-57-63, фотолаборатория—2-33-61, отдел объявлений—2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств полиграфии и книжной торговли. Н-01436. Заказ № 34. Индекс 5901.